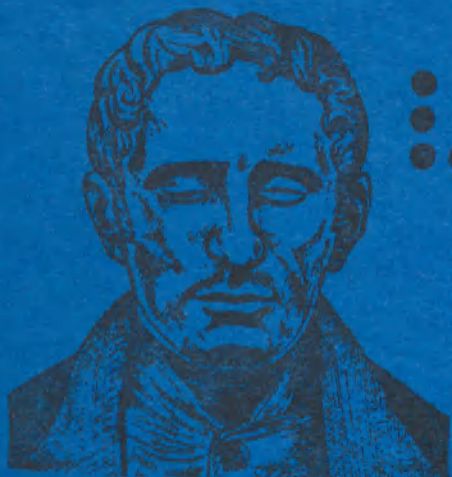

7145 1640 VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MAJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLVIII. évfolyam
1987 * 2. szám

I. Braille

Megyei szervezeteink életéből

HÍREK SOMOGY MEGYÉBŐL

Körzeti csoportjaink kirándulásai 1986-ban

Megyei szervezetünk körzeti csoportjai már hagyományosan minden évben megrendezik kirándulásait. Az 1986-os utakat kivétel nélkül hazánk gyógyfürdőire szervezték. Ezen a helyeken a felüdülés, a gyógyulás mellett szórakozási lehetőséget is találnak tagtársaink.

A kirándulások sorát a Siófoki Körzeti Csoport nyitotta meg. Először április 21-én Hévizre utaztak két autóbusszal, melyeket nagyon kedvező térítés ellenében vehettek igénybe. Ez a kirándulás nemcsak fürdészel, szórakozással telt el, hanem egy tájékoztató előadás is elhangzott A szem és betegségei címmel, amelyet dr. Kiss Gyöngyvér, a Siófoki Kórház szemészfőorvosa tartott.

A körzeti csoport szeptember 13-án tartotta második kirándulását ugyancsak Hévizre. A siófokiak mindkét kirándulásán részt vettek a tanácsi és társadalmi szervek képviselői és az aktivisták. A második utazás előtt reggel fél nyolc órai kezdettel volt a körzeti csoport taggyűlése, amely kilenc óráig tartott. Ezután indult útjára a két autóbussz.

A körzeti csoport harmadik utazása november 12—13-án volt Gyulára a fürdőbe, a Siófoki Gáz- és Olajszállító Vállalat autóbusszával. Dunaföld-

vár, Kecskemét, Békéscsaba érintésével dél tájban érkeztünk meg Gyulára, a SZOT Üdülőbe. Ebéd után fürdészel töltöttük el

az időt. Vacsora után baráti beszélgetés, tánc volt az üdülő presszójában. A második napon reggeli után városnézés következett. Ebéd után várt ránk a hazafelé vezető hosszú út. Este volt már, amikor megérkeztünk Siófokra. Sok-sok élmennyel és emlékekkel tértünk

A Siófoki Körzet kirándulócsoportja

haza. Ezen az úton is segítséget nyújtottak patronálóink. A SZOT Üdülő személyzete udvarias, figyelmes kiszolgálásban részesített bennünket.

A Marcali Körzeti Csoport június 24-én az igali fürdőbe szervezett kirándulást. Az utazáshoz a Marcali Volán kedvezményes térítés ellenében bocsátotta rendelkezésünkre autóbuszát. A résztvevőket e sorok írója, megyei szervezetünk elnöke fogadta. Ezután tájékoztatta őket a fürdő kialakulásáról, fejlődéséről és a település történetéről. Beszélt a község fekvéséről. Igal erdős, dombos táj ölén települt. A vidék szépsége is felüdülést nyújt az idelátogatóknak. A fürdő kitűnő vize pedig gyógyulást ad a beteg, gyógyulni vágyó embereknek.

A Nagyatádi Körzeti Csoport is Igalra szervezett kirándulást. A tagtársakkal együtt utazott a nagyatádi Öreges Napközi Otthonának vezetősége is. Ez az esemény június 26-án volt. Augusztus 7-én Zalakarosra utaztak a nagyatádi sorstársak. Még abban a hónapban, 13-án zajlott le a körzeti csoport harmadik utazása Keszthelyre és Badacsonyra. Ez utóbbi kirándulásukat a nagyatádi Vöröskereszt Szervezet klubja szervezte. A körzeti csoport területén Lábod községben élő tagtársak pedig a helyi TSZ kirándulásán vettek részt.

A kaposvári Körzeti Csoport augusztus 9-én Zalakarosra szervezett látogatást. Valamennyi kiránduláson részt vett szervezetünk vezetősége is, amely ezúton is köszönetet mond mindazon intézmények-

nek, vállalatoknak, melyek kirándulásainkat anyagilag és erkölcsileg segítették, támogatták.

Értekezlet Kaposvárott

Megyei szervezetünk Telefonkezelőinek Szakcsoportja 1986. november 25-én délután tartotta értekezletét Kaposvárott a Sportfelügyelőség egyik helyiségében.

A tanácskozást Juhász Imre, a szakcsoport elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a kaposvári Távközlési Üzem területi oktatóját, Kovács Emilt, továbbá a jelenlevő telefonkezelő tagtársakat. Kérte a résztvevőket, hogy minél többen mondják el véleményüket, észrevételeiket a munka közben tapasztaltakról. E sorok írója, mint telefonalközpont-kezelő számos kérdéssel foglalkozott. Elmondta, hogy egyre nehezebb a telefonos munkája, mert kevés a vonal és ha van, akkor is a legtöbbször rossz. A zsúfoltság következtében sok a téves, sikertelen hívás. Végül megkérdezte, hogy mikor készül el az új főközpont. A következő felszólalók munkahelyi és munkavédelmi kérdésekkel kapcsolatban mondták el véleményüket.

A kérdésekre Kovács Emil válaszolt. Ezen a jól sikerült fórumszerű értekezleten nagyon sok tapasztalatot cseréltek ki.

Csik Lajos

A borsodi kultúrcsoport életéből

Megyei szervezetünk székházában minden kedden és szerdán délután aktív munka fo-

lylik. A Horváth Attila kultúrcsoport megalakulásának 20. évfordulójára készül. Az együttesben a megye különböző településeiről is bejárnak a sorstársak. A kultúrcsoportnak jelenleg 20 tagja van. Legtöbben a középkorúak vesznek részt a munkában, de akad néhány fiatal is. Az együttes legrégebbi tagja Mohácsi Feri bácsi, aki már 1945 óta részt vesz a kulturális munkában, jelenleg is odaadóan dolgozik, a csoport egyik legaktívabb tagja. Az alapító tagok közt van Simon Gyula, a kultúrcsoport vezetője, Réti Nagy Pál, István Györgyné.

A kultúrcsoportból többen is tulajdonosai a Louis Braille-emlékéremnek. Legutóbb az 1986. évi megyei taggyűlésükön Simon Gyula, megyei szervezetünk elnöke, a kultúrcsoport vezetője kapta meg az emlékérmét. Az együttes műsorában ének-zenesámok és prózai alkotások szerepelnek. Rendszeresen tartják a próbákat, melyeken fegyelmezetten komoly munka folyik Simon Gyula következetes irányításával. A kitartó munka eredményeként a szövetség által szervezett országos rendezvényeken több alkalommal is szerepeltek sikeresen a kultúrcsoport tagjai. Így Réti Nagy Pál a magyarnótaversenyeken mindig az élvonalba került, II., III. és IV. helyezést ért el. 1986 tavaszán Budapesten a Tóth Árpád versmondóversenyen Mezei Istvánné a harmadik helyen végzett. Az együttes többször szerepel szervezetünk rendezvényein, Miskolc város és a megye különböző

településeinek más-más intézményeiben. Az elmúlt ősszel a rendezvényeinken való fellépés mellett két meghívásnak is eleget tettek. A Miskolci Szociális Otthonban már ismerősként, mindig nagy szeretettel fogadják kultúr csoportunkat. Így volt ez legutóbb is, amikor a másfél órás sikeres műsor után az otthon vezetősége megvendégelte a szereplőket. A Miskolci Vasas Művelődési Ház nyugdíjas klubjában is nagy szeretettel fogadták őket, ahol sok tapssal és újabb meghívással köszönték meg a műsort. Mindkét helyen az érdeklődők sokasága töltötte meg a termet. Az érdeklődés, a meghívások további biztatást, erőt adnak az együttes munkájához. Lelki ismeretesen készült a kultúr csoport a szereplésekre. Talán most utólag a november 7-i műsort úgy ítéljük meg, hogy lehetett volna jobb is, de ez az érzés az egymást követő zsúfolt programok számlájára írható.

A kultúr csoport negyedévenként klubdelutánokat tart, ahol a legtöbb esetben jelen van a megyei szervezet titkára is. Ezek a rendezvények jó alkalmat nyújtanak arra, hogy értékeljük a csoport munkáját. Így volt ez az 1986. november 10-én megtartott klubdelutánon is, ahol fehér asztalok mellett az együttes tagjai elmondták észrevételeiket, tapasztalataikat az egyes szereplésekkel kapcsolatban. Ezután részletesen előkészítették a soron következő szereplések programját.

Mezei Istvánné

A 69. évfordulón

Ballag az idő lomha szekere és kerekének minden fordulása, egy-egy fordulata emlékezetes, komoly eseményeket hajt maga alá. Ezek az események néha csak az egyes ember életében jelentenek feledhetetlen élményt, ám vannak olyanok, melyek egész nemzetekre, sőt egész földrészekre hatnak ki. Ezeket az időket nevezik történelminek.

Ilyen történelmi percek, napok voltak azok, amikor 1917. október 25-ének hajnalán megdörrentek a Néván az Auróra páncélos ágyúi, melyek a Téli Palotára irányított lövéseikkel megkezdték egy régi, rozszant rend lerombolását, hogy új rend épülhessen a helyébe.

Erre a történelmi dátumra, vagyis a Nagy Októberi Szocia-

lista Forradalomra emlékeznek a szocialista népek tábora, immár 69 esztendeje.

A nagy közösséghez csatlakozott a mienk is, már huszonegyedszer téve le a megemlékezés virágait a koszorúk mellé.

A mi kis háziünnepségünk november 5-én du. 2 órakor kezdődött. A himnuszok elhangzása után Bujdosó Mária tanárnő tartott megemlékező ünnepi beszédet.

Ezután Tamáskó Sándor gazdasági igazgató kiosztott az intézet részére rendszeres társadalmi munkát végző lakók között (kb. húszan részesültek ebben) 500—500 Ft jutalmat. Az ünnepség az Internacionálé elnevelésével ért véget.

Szonda Klára

Aszódi László Antal sorozata

Életem értelme

BEMUTATJUK SZONDA KLÁRA SORSTÁRSUNKAT

Baráti társaságban gyakran mondogatom, hogy nincs véletlen!... Az ember életében semmi sem történik csak úgy magától — sajnos még a baj bekövetkeztének is vannak logikusan megmagyarázható előzményei, még akkor is, ha azokat nem ismerjük.

Természetesen nem véletlenül találkoztam Szonda Klárával Debrecenben, hiszen ő is tollforgató, s már régen szerettem volna őt megismerni

személyesen is, hiszen írásait jól ismerem lapunkból.

Tehát mint mondtam, nem hiszek a véletlenekben. S mi tagadás, mégis meglepődtem, amikor bevitettem a Hajdú-Bihari Napló szerkesztőségébe a sajtóorgánumnak írt első tudósításomat. Ugyanis kiderült, hogy Szonda Klára nem ismeretlen a napilap számára!

De, hogy ne vágjak az események elébe, elmesélem élete, s tollforgatói pályája történetét...

Szonda Klára Budapesten született 1925-ben. Sajnos szü-

letésétől fogva mozgásképtelen, de jól látott, egészen harminchárom éves koráig, amikor is megkezdődött látásromlása.

Szüleinek nevelt gyermeke volt — édesanyja elhagyta —, s mint mondta, neki köszönheti állapotát is. Nevelőszüleinek házasságuk után hét év múlva sem született közös gyermekük, pedig nagyon vágytak rá, hiszen a család értelme a gyermek. Így öt vették magukhoz tízhónapos korában, s másfél év múlva adoptálták. Aztán kiderült, hogy nem úgy mozog, mint más, egészséges gyerek. A „jóbarátok” tanácsolták, hogy adják be menhelybe, szabaduljanak meg tőle, hiszen úgysem az övék. A nevelőszülők azonban ragaszkodtak a maguk választotta gyerekhez, bár sejtették, hogy gyógyíttatása — ami később eredménytelennek bizonyult! — nagyon sok pénzbe fog kerülni.

Tizenkét éves korában egy műtét után az eddig segítségével még közlekedni tudó Klárikát örökre toloszékbe szögezte a „Kőszívű bíró”, ahogyan egyik legszebb, legmegrázóbb versében írta.

Mint már írtam, harminchárom éves korában kezdett romlani a látása, s negyvenévesen teljesen megvakult.

Am addig történt egy s más az életében, ami úgy hiszem jó például szolgálhat más bajba jutott embereknek, a sorcsapás elviseléséhez.

Saját szavaival arról az időről így beszélt:

— A felszabadulás után mindenki elkezdett tanulni. Hát én is kedvet kaptam az iskolához,

ehhez egy ma már mosolygató történet adta a legnagyobb lökést. Ugyanis akkoriban gyakran készítettek különféle felméréseket. Egy ilyen felmérés kapcsán beállított hozzánk egy férfi és kérdezte, hogy tudok-e írni, milyen iskolai végzettségem van. Mondtam, hogy én sajnos semmilyen iskolába sem járhattam, de már ötéves koromban megtanítottak olvasni szüleim, mert nem győzték felolvasni nekem mindazt, amire kíváncsi voltam. Tehát tudtam írni, olvasni, az az ember mégis azt írta be a kérdőívére, hogy analfabéta vagyok. Ezen aztán jó negyedórán át vitakoztunk, veszekedtünk. Egyébként annak a férfinak nagyon ronda kézírása volt, mint aki éppen csak a három elemi járt ki. Én meg szép gyöngybetűvel írtam, mégsem tudtam őt meggyőzni arról, hogy nem vagyok analfabéta.

Végül is ez volt az a megalázó helyzet, ami arra sarkallt, hogy tanuljak. Az első négy osztályt magánúton végeztem el, majd hiába mondták szüleim, hogy nyugodjak meg, mert már nem vagyok analfabétának nyilvántartva, kikönyörögtem, hogy folytathassam tanulmányaimat. Végül el is végeztem a felső négy osztályt a dolgozók esti iskolájában Hajdúszoboszlón, ahol laktunk. De már a hetedikbe úgy jártam, hogy az egyik szememre nem láttam. Erről nem mertem szólni odahaza, mert talán abbahagyatták volna velem az iskolát. Meg aztán akkoriban érte baleset anyukámat: baltával gallyat vágott a kertben, s egy visszapattanó ág

kicsapta a bal pupilláját, s arra a szemére nem látott többé. Tehát a hetediket félszeggel, de kitűnőre végeztem el. A nyolcadik elején már meg kellett mondanom, hogy alig látok a bal szemmel, mert gyanússá váltam az iskolában is, hiszen a jobbal már egyáltalán nem láttam. Aztán szüleim döntöttek, s először a debreceni klinikán műtöttek zöldhályoggal, majd még egyszer. De amikor kilátásba helyezték az orvosok, hogy még vagy 9—10 műtéten kell átesnem, s akkor sem biztos, hogy visszahozzák a látásomat, örökre hátat fordítottam a kórházaknak. Az általános iskola nyolcadik osztályát is kitűnővel végeztem el.

Akkoriban a továbbtanulás lehetősége tartotta bennem a lelket. Meg is mondtam szüleimnek, hogy gimnáziumba akarok járni. Hát erre kitört odahaza az égháború. Mondták is nekem, hogy a nyolcat sem tudom hasznosítani, akkor mit akarok az érettségivel. A jövőm nem kecsegtetett sok reménnyel, én mégis bíztam benne valamilyen fanatikus hittel. Aztán mégis beiratkozhattam Hajdúszoboszlón a Hógyes Endre Gimnáziumba. Jól ment a tanulás, pedig továbbra is romlott a látásom, de segítettek, szüleim is, és az osztálytársaim is felolvasással, én meg viszonzásul sok gyengén tanulót korrepetáltam. A korrepetálás nekem is jót tett, mert hamarabb megtanultam én is az anyagot, negyedikben az osztályvizsgám 4,5-re sikerült, az érettségim 4,25-re, ezért haragudtam is magamra.

Aztán amikor elmondtam

nénit — ahogy ő szólította sorstársunkat —, amilyent számos családban sem tapasztaltam.

Meggyőződtem róla, hogy szeretik Szonda Klárát az intézetben, érdekes, fanyar humoráért, víg kedélyéért.

Félig tréfásan, félig komolyan mesélte még az első kanál étel előtt, hogy körülbelül három éve honoráriumot is kap a Vakok Világától tudósításaiért, s mert abból levonják a kereseti adót, ő is adófizető állampolgárnak vallja magát! Erre az önmaga által, önmagának adományozott titulusra nagyon is büszke!

Aztán a központi vezetőséggel való jó kapcsolatáról beszélt. Elmondta, hogy tavalyelőtt ismerkedett meg személyesen dr. Bódi Istvánnal, főtítkárukkal, s e lap szerkesztője, Barna Zoltán tanár úr, három évvel ezelőtt felesége társaságában járt nála Debrecenben. Azokat a találkozásokat, beszélgetéseket soha nem felejtje el!

Még annyit, hogy nagyon örültem, amiért a rendkívüli sorscsapások ellenére nem egy megkeseredett, magába zárkózott, elviselhetetlenül mogorva embert ismerhettem meg Szonda Klárában. Állítom, hogy egy nagyon is nyitott, mély érzelmi életet élő ember, jó, sőt, élvezetes társalkodó, nagyszerű közösségi ember. Ő egy érzelmi, szellemi kincsesbánya, akihez csak meg kell találni a megfelelő kulcsot, s az első őszinte mozdulatra megnyílik mint a mesebeli Szezám, s lerakja elének mérhetetlen kincseit!...

Kedves Olvasóim, ebből a hatalmas kincsből adtam át Önöknek egy kis töredéknyit.

Ha többre is kíváncsiak, olvassák figyelmesen Szonda Klára írásait!

Újságíró találkozó Lengyelországban

A Vakok Világa régebbi olvasói előtt ismeretes, hogy a szocialista országok vakügyi folyóiratainak főszerkesztői, ill. szerkesztői rendszeres időközökben (kétévenként) találkoznak, kicserélik tapasztalataikat, és körvonalazzák a jövő feladatait.

1986-ban a VI. ilyen találkozóra került sor, melynek ez alkalommal Lengyelország adott otthont. Ez az újságírói testület a szó nemes értelmében egy jól összeszokott társaság, melynek minden tagja jól ismeri kollégáit, tisztában van érdeklődési körével. A két év előtti debreceni és budapesti tanácskozás után most az észak-len-

gyelországi mazuri tavak mellett fekvő Mragowo csodálatos üdülőszállodájában folytattak eszmecserét a delegátusok.

Október 21-én a kora délelőtti órákban érkeztem kísérrőmmel Varsóba, ahol a Lengyel Vakok Szövetségének székházában régi ismerősként üdvözöltük egymást kollégáimmal. Közben vendéglátóink felhasználták az alkalmat, hogy bemutassák részben új székházukat, rendkívül korszerű stúdiójukat és Braille-nyomdájukat, valamint könyvtáraikat és állandó vakügyi kiállításukat. A délutáni órákban utaztunk a Varsótól mintegy 200 km-re

Megnyitó Mragowoban

fekvő Mragowoba, a tanácskozás már említett színhelyére.

A referátumok sorozata, az ünnepélyes megnyitó után, 22-én reggel kezdődött. Elsőként Bulgária képviselőjének, a Zari c. folyóirat főszerkesztőjének, Liljana Elicinának referátumát hallgattuk meg „A hivatás és munkatevékenység, mint a rehabilitáció eszköze” címmel.

A második előadás Csehszlovákia részéről hangzott el: Jiri Reichel, a Zora című folyóirat főszerkesztője a pontírás nyomtatása korszerűsítésének perspektíváiról beszélt.

Délután ismét két előadást hallgattak meg a delegátusok.

Először az NDK képviselője, a Gegenwart című folyóirat főszerkesztője, dr. Thomas Nikolai kapott szót, referátumának címe volt: „A vakügyi folyóiratok jobb és eredményesebb együttműködésének módjai”. Ezt követően a tanácskozás első munkanapjának záróelőadására került sor: felolvasták Romániának a tanácskozás címére eljuttatott előadását. (A román delegátus egészségügyi okok miatt nem jöhetett el a találkozóra.) A referátum azal foglalkozott, miként lehet az idős látássérülteknek életvitelükben a legeredményesebben segítséget nyújtani. Itt említem meg, hogy minden referátumot kb. egyórás alapos eszmecsere követett.

23-án kora délelőtt folytatódott a tanácskozás. Elsőként a Szovjetunióban megjelenő Násza Zsiznyi című társfolyóirat főszerkesztőjének, Jevgenyij Agajevnek referátumára került sor. A nagy visszhangot

Fogadás a résztvevők számára

kiváló előadás a gyengénlátók szerepét és kötelezettségeit a vakügyi szervezeteken belül.

A délelőtti ülészak második témája következett; ekkor került sor az én előadásomra, mely a látássérültek szabadidejének megfelelő kialakításával, személyiségük harmóniájával, pszichikai és fizikai fejlődésével foglalkozott.

Mintegy 30 perces német nyelvű referátumomban részletesen foglalkoztam a szabadidő ésszerű felhasználásának egyéni és intézményes lehetőségeivel. Felvázoltam azt a kínálatot, melyet a magyar szövetség a fővárosban és vidéken tagjai számára nyújtani tud, szóltam a könyvtárak munkájáról, kórusaink, hangszeres együttesaink művészi fejlődéséről, irodalmi életünk számos sikeres megnyilvánulásáról, a Wesselényi Sportkör szakosztályainak munkájáról, sportolóink hazai és nemzetközi eredményeiről, a múzeumlátogatósokról és a kulturális szem-

pontból is figyelemre méltó hazai és külföldi kirándulásokról. Élénk érdeklődést váltott ki a referátumot követő megbeszélés során a Vakok Kertje, a rádió és kézimunka szakkör munkája. Több kollegám kért ismertető cikket a budapesti Városligetben lévő Vakok Kertjéről, mások elismeréssel adóztak annak, hogy rádió szakkörünk az első és ez időszerint az egyetlen, látássérülteket tömörítő rádiós közösség a kontinensen. Kézimunka szakkörünk leányai, asszonyai szép ajándékokat — babákat, párnákat, terítőket — küldtek a kedves lengyel vendéglátóknak, ezeknek átadása kedves és emlékezetes színfoltja volt a találkozónak.

A délutáni tanácskozás első előadója Ludmila Hrehorcakova, a Szlovákiában megjelenő Novy Zivot c. vakügyi folyóirat szerkesztője volt, aki a vakok és látók munkahelyi, családi és lakóhelyi együttélésével foglalkozott.

A kétnapos tanácskozássorozat befejező előadását a lengyel vendéglátók tartották; Jozef Szczurek, a Pochodnia főszerkesztője „A társadalmi munka jelentősége a vakügyi szervezetek és tagjai számára”. Az előadás egyik fő gondolata volt az, hogy miként vonják be a látássérült fiatalokat a közösségi munkába.

Itt kell megemlítenem, hogy a tanácskozással majdnem egy időben zajlott le a vak és gyengénlátó fiatalok nemzetközi nép- és tánczenei fesztiválja valamint versenye Mragowoban. A mintegy 30 ezer lakosú kisváros korszerű művelődési otthonában 24-én, a kora délelőtti órákban került sor a megnyitó koncertre, melyre természetesen újságíró kollegáimmal együtt hivatalosak voltunk. A körülbelül 300 fiatal felvonultató háromnapos zenei esemény egyben a városka társadalmi és kulturális életének valóságos központi eseménye volt, melyen nemcsak a helyi társadalmi és politikai vezetők, hanem a lengyel televízió is részt vett. A művelődési házból kijöve igazán impozáns látványt nyújtott a sokszáz vidám fiatal és a nagyon fegyelmezetten viselkedő majdnem ezerfőnyi látogató sereg és a színes autóbuszok egész sora. Csak sajnálhattuk, hogy a bulgáriai, NDK-beli, csehszlovákiai, finnországi és természetesen lengyelországi szereplők mellett magyar résztvevőt nem találtunk.

A nyitó koncert után az újságírói delegáció autóbusszal kirándulást tett az egykori történelmi lengyel határ mellett fekvő Swieta Lipkába. — Az

ismert vallási zarándokhelyen emelt katedrális orgonájáról nem túlzás azt állítani, hogy egyedülálló és világhírű. A tiszteletünkre tartott zenei bemutaton nemcsak a hangszer hangját, hanem azt a technikai bravúrt is megcsodálhattuk, hogy az egyes regiszterek bekapcsolásakor a hangszer tetején és oldalán elhelyezett fából faragott figurák, angyalok táncra perdültek, apró hangszereiken játszottak.

Utunk ezután egy sokkal szomorúbb, tragikusabb helyre vezetett. Megtekintettük Hitler 1940-ben létesített bunkerrendszerét Giertozban. Az ormótlan, tízemeletes háztömb nagyságú tömör betonkolosszusok alatti vélt tökéletes védelemben éltek ott-tartózkodásuk alatt Hitler halálgyárosai hatalmas földalatti raktárak között; a szörnyű lakosztályok „kényelmét” a tisztek számára még mozihelyiségek is biztosították. Itt a pokol kapuján egyszerű katonának csak bemenni lehetett!!! Külön út és vasútvonal vezetett a borzalmas létesítményhez. Távozva alig tudtunk szabadulni a látványtól hosszú órákon keresztül. 25-én látogatást tettünk a mintegy 130 ezer lakosú Olsztynban, egyebek között felkerestük a vakok boltját is, ahol segédeszközökön kívül számos, a háztartásban használatos eszköz, berendezési tárgy, takaró, ruházati cikk között válogathatnak az odalátogató szövetségi tagok. Érdekes dolog és mindenkinek figyelmébe ajánlható, hogy ebben a boltban sok cikket kedvezményes áron árúsítanak sorstársak számára. Ugyanaznap délután került sor az új-

ságírói konferencia záróünnepségére és a zárókommuniké felolvasására, megtárgyalására és elfogadására. Záróbeszédében Włodzimien Kopydtowski, a lengyel társszövetség elnöke síkra szállt a béke ügyéért, a látássérültek társadalmi beilleszkedésének fontosságáért és hangsúlyozta a vakügyi folyóiratok óriási szerepét a vakok és gyengénlátók korszerű tájékoztatása, kulturális igényeinek kielégítése és emelése terén. A zárónyilatkozat és az előadások szövegét, melyet csekély módosítással egyhangúlag elfogadtunk minden ország a két tanácskozási nyelven — németül és oroszul — későbbi időpontban megkapja.

26-án újságíró kollégáimmal együtt visszautaztunk a lengyel fővárosba, ahonnan közel egy napi tartózkodás után, 27-én indultunk haza.

A tanácskozás tapasztalatait összegezve megállapíthatjuk, hogy rendkívül hasznos és eredményes találkozóznak ismerhetjük el az 1986-os értekezletsorozatot. Reflektorfénybe került az az igény, hogy valamennyi ország építse ki a saját fordítói hálózatát, apparátusát, mert ma már csak a nemzetközi szintű tájékoztatás felelhet meg a szövetségek nemzeti érdekeinek, igényeinek. Az NDK delegátusa dr. Thomas Nikolai a fentiekkel összhangban ígéretet tett arra, hogy hivatalában, Berlinben egy vakügyi hírdokumentációs központot létesít, ahol az említett két hivatalos nyelven bármelyik szocialista ország szerkesztősége hozzájuthat a szükséges információkhoz. Javasolja továbbá a testület, hogy

Egy fontos tanácskozásról

Az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács Közlekedésnevelési Szakbizottsága 1986. október 29-én a Magyar Vörös-

kereszt budapesti székházában a VGYOSZ, a Hallás- és Mozgássérültek Szövetségének bevonásával közlekedésbiztonsági

valamennyi társlap a két hivatalos nyelvre fordítsa le és adja ki a kiadványok tartalomjegyzékét. Nem tartozik szorosan a tárgyhoz, de itt adok hangot annak az igénynek, hogy szövetségünk Zenei Szakosztálya vegye fel a kapcsolatot a lengyel szövetséggel és a legközelebbi zenei találkozóra valamelyik együttesünket küldje ki.

A magyar szövetség nevében itt mondok köszönetet a lengyel társszövetség minden igényt kielégítő vendéglátásáért, a rendkívül meleg fogadtatásért, valamint a magyar Egészségügyi Minisztériumnak a kiutazás lehetőségéért.

Barna Zoltán

értekezletet szervezett. Az értekezleten a szövetség részéről népes küldöttség vett részt: Barna Zoltán alelnök, a VV szerkesztője; Dékán György, Somogy megyei Szervezetünk elnökségi tagja; Gerdelics Ferenc főelőadó, a szakmai csoport vezetője; Görgényi Miklós, Baranya megyei Szervezetünk elnökségi tagja; Keresztfalvi József, a Szolnok megyei Szervezet titkára; Nagy Györgyné, Tolna megyei Szervezetünk titkára; Nyúl Győző főelőadó; Pinviczki György, Budapesti és Pest megyei Szervezetünk titkára; Prónay Beáta, a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjának vezetője; Sallai Imréné, a szakmai csoport előadója; Simon Gyula, Borsod megyei

Szervezetünk elnöke; Szoó Gyula, Nógrád megyei Szervezetünk titkára; Tánczos Gyöngyi, a szakmai csoport előadója és Z. Kovács Bertalan, a Bács-Kiskun megyei Szervezet akkori titkára.

A Hallássérültek és Mozgássérültek szövetségeit is hasonlóan magas szintű és nagy létszámú küldöttség képviselte.

A tanácskozás rendezősége nemrég jegyzőkönyvet jelentett meg.

Ez a konferencia a vakok és gyengénlátók, a mozgássérültek valamint a hallássérültek közlekedésbiztonsági helyzetével foglalkozott rendhagyó módon. Igen, rendhagyó módon, mert valamennyi hátrányos helyzetben lévő közlekedő ember közlekedésbiztonságával foglalkozott. Összegezte a problémákat, próbált ezekre megoldásokat keresni rövid és hosszú távon. A konferenciának az is külön sajátossága volt, hogy azok is jelen voltak, akiktől hivatali munkájuk, beosztásuk alapján segítséget vártunk. A tanácskozás jegyzőkönyvét tanulmányozva rögtön megállapítható, hogy a felszínre került gondok a lehetséges megoldások módjai szerint jól csoportosíthatók és igen érdekes következtetésekre adnak lehetőséget.

Első csoportba tartoznak azok a problémák, amelyeket egy kis odafigyeléssel, egy kisebb intézkedéssel vagy pusztán a jobb hozzáállással meg lehetne szüntetni. Azokról van szó, amelyek a sorstársak beilleszkedését a közlekedés viszonyaiba bosszantó módon nehezítik, lehetetlenné teszik az

önálló, akadálymentes közlekedést. Ide tartoznak az olyan esetek is, amiket az egyik felszólaló példaként említett, hogy a jogosítvány szerzéséhez szükséges vizsgálatok során a születésétől fogva nyilvánvalóan siket személyt is hallásvizsgálatra küldték. Erre az esetre mondták meglepődve- az egyébként e szempontból edzett-jelenlévők, hogy a bürokráciának „kiemelkedő” teljesítménye.

Nem enyhébb eset viszont az sem, amit egy másik küldött említett hozzászólásában. Egyik vidéki városunkban (de más helyen is előfordult) egy, a járda közepén elhelyezett jelzőtábla oszlopa gátolja a közlekedést, pedig, ha figyelmesen helyezik ki a megfelelő helyre, nem keserítené naponta oly sok ember életét. A második csoportba olyan problémák sorolhatók, amelyek sajátosságaik miatt csak hosszas és szívós munkával oldhatók meg. Felszámolásuk egyes esetekben jogszabály-változtatást, módosítást vagy pedig pénzügyi fedezetet is igényelnek. A szövetség tagjait érintő problémák közül erre jó példa az az igény, amely arra irányul, hogy a vakot szállító gépkocsi vezetője is élvezhesse az egyébként jelen esetben csak a mozgáskorlátozottakat illető várakozási és behajtási kedvezményeket. (Ez csak az egészségügyi miniszter 70006/1984. (EüK 13.) EüM számú irányelvének módosításával valósítható meg.)

Pénzügyi lehetőségektől függ annak a kérésnek teljesítése, amelyben a Metro felszni átlomásain lévő biztonsági sávok

oly átépítést kérték, hogy az a vakok és gyengénlátók számára is jól észlelhető legyen.

Harmadik csoporthoz sorolhatók azok a megoldásra váró feladatok, amelyek a közvélemény, az emberi környezet szemléletétől, annak jó irányba történő befolyásolásától függ. A helyes és szükségszerű segítségnyújtás gyakorlatának kialakítása, a hátrányos helyzetűekre vonatkozó közúti és egyéb jelzések következetes tiszteletben tartása (például a mozgáskorlátozottak számára biztosított várakozóhely mások általi szabadon hagyása) vagy az olyan egyszerű és általános közlekedési szabályok betartása, amelyek a járdák gyalogos közlekedésének biztonságát szolgálják.

A közelmúltban több sajnálatos kimenetelű halálos baleset fordult elő vak és gyengénlátó emberekkel, mert nem használták a fehér botot. A vakok közül sokan panaszozzák, főleg vidéken, hogy rossz ma-

gaviseletű gyerekek gúnyt üzennek a fehér botot használó vak emberből. Szükséges lenne, hogy a pedagógusok az osztályfőnöki órákon a fogyatékosokkal, rokkantakkal kapcsolatos tennivalókat, kérdéseket is tudatosítsák a tanuló ifjúságban. A felmerült problémák nagy száma és változatossága ellenére az a véleményünk, hogy nem kilátástalan harcról van szó. Az eddigi eredmények, az egyre szaporodó jelzések, amelyek mind több helyes és szakszerű segítségnyújtásról szólnak, igazolják optimista véleményünket. Az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács Általános Közlekedési Nevelési Szakbizottsága az összegyűjtött és megoldásra váró problémák ügyében valamennyi érintett szervezet a közel jövőben megkeresi, a szükséges intézkedéseket kérve. A bizottság (amely a konferenciát szervezte) folyamatosan figyelemmel kíséri az ügyek sorsát. A tervek szerint 1988. évben újra

országos konferencia fogja tárgyalni az elért eredményeket. A fentiek mellett a közlekedésbiztonsági propagandában jelentős szerepet kap a közvélemény helyes szemléletének változtatása, kialakítása. Néhány példa erre: 20 millió gyufásdoboz címkéjén jelennek meg — még ebben az évben — azok az ábrák, amelyek a helyes segítségnyújtás módját mutatják be. „Segítsük Őket...” címmel 15 perces film készült el, amelynek sajtóbemutatójára napjainkban kerül sor.

Az újságokban, a rádióban, a TV-ben is egyre több alkalommal fognak szerepelni azok a problémák, amelyek talán így hamarabb kerülnek megoldásra.

Azonban a jogos igények megvalósulása esetén is vannak olyan magatartásformák, amelyeket a sorstársaknak éppen a saját közlekedésbiztonságuk érdekében nem szabad nélkülözniük.

Miről is van szó?

Amikor a vak vagy a gyengénlátó személy a lakás ajtaját, a ház kapuját elhagyja akkor az utca veszélyes forgatagába kerül. A járdán még jó tájékozódás esetén is már különböző akadályokkal találkozunk, amelyek jó részét megfelelő felkészültséggel, segítséggel és segédeszközzel (fehér színű bottal) elkerülheti. Azonban a legnagyobb veszély és sajnos a végzetes baj is akkor következhet be, ha az úttestre kell lépni. A gyalogos számára a KRESZ 21. §. (6) bekezdése azt írja elő, hogy az „úttestre akkor léphet, ha ennek veszélytelenségéről meggyőződött.

Az úttestre váratlanul nem léphet, köteles az úttesten késedelem nélkül átmenni és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a járművek vezetőit megzavarná.”

Ugyan ezen esetre a KRESZ 43. §. (4) bek. b. pontja a gépjárművezető számára előírja: „a vezetőnek fokozottan ügyelni kell az úttesten — egyedül vagy csoportosan haladó (áthaladó) gyermekek, ill. koruk, testi fogyatékoságuk vagy más ok miatt saját biztonságukra ügyelni felismerhetően nem képes személyek biztonságának megóvására.”

A két szabály párhuzamba állítása mindkét fél kötelességét egyik fél sem hanyagolhatja el, mivel bármelyik is vét az ellen a baleset könnyen bekövetkezhet. Más szóval az egymásra utaltság, a szükséges partneri viszony kialakítása lényeges. Erre utal az OKBT egyik programjának egyik jelszava is: Járművel vagy gyalog az úton társak vagyunk? Ezért ne feledjük el, hogy kötelesek vagyunk a szabályokat minden esetben betartani. Nemcsak arról van szó, hogy túllünk telhetően győződjünk meg az áthaladás veszélytelenségéről, lehetőség szerint vár-

juk meg a segítségadást és így induljunk el. Gondolkozzunk a járművezető fejével is, gondoljunk arra, amit a fent említett jogszabály is említ, hogy csak annak tudnak segíteni, aki számukra a segítségadási kötelezettség szempontjából felismerhető. A járművezetők számára a fehér bot jelzi, hogy az úttesten vak vagy gyengénlátó személy akar áthaladni. A gyakorlott vezető tudja, hogy mit várhat a gyalogostól, mit kell tennie a baleset elkerülése érdekében. Nem szabad ettől a lehetőségtől a jármű vezetőjét megfosztani, ezért ne felejtjük otthon a fehér botot, az összecusukat pedig nyitott állapotban tartsuk kezünkben.

Esti vagy esős, borús időben nagy szolgálatot tehet számunkra, ha a fehér botra vagy a vakvezető kutya hámjára ún. fényvisszaverő fóliát helyezünk el, mivel így a járművek vezetői az általában megszokottnál már háromszor, négyszer messzebből vehetnek bennünket észre.

Itt mondjuk el, hogy folyóiratunk következő számaiban folyamatosan közöljük a konferencia néhány fontosabb referátumát; szíves figyelmükbe ajánljuk az írásokat.

SZERKESZTŐSÉG

A szövetség áruvizonteladási akciójában kapható
dr. Kováts Zsolt — Zaharovics Mihály:

A VAKVEZETŐ KUTYA c. könyve.

Ára 50,— Ft.

Megvásárolható a Budapesti és Pest megyei Szervezet irodájában (Budapest, Május 1. út 47. 1146), vagy a vételár előzetes postázása után a könyvet a laccímre elküldjük.

Hogyan képezik a vakvezető kutyákat?

Az első olyan iskolákat, ahol a vakvezető kutyák speciális képzést kaptak, több mint 60 évvel ezelőtt hozták létre. Napjainkban elég sok európai országban foglalkoznak vakvezető-kutyaképzéssel, s az egyik legnagyobb iskola az NSZK-beli Osterheim városban működik. Az iskola alapítója sebesülés következtében veszítette el a látását. Miután maga is megismerte a vakság kínjait, az egy évig tartó gyógykezelés befejeztével, elhatározta, hogy ilyen iskolát alapít. Ehhez kapcsolódóan három évig tanulmányozta a kutyák viselkedését.

A tapasztalat azt mutatta, hogy a juhászkutyák adottságait lehet a legkönnyebben fejleszteni és tökéletesíteni. A juhászkutyák okosak, különböző vérmérsékletűek, bátrak, kitűnő őrzők, éberek, kifinomult érzékszerveik semmit sem mulasztanak el. A természetüknél fogva szelídebb nőtény egyedek alkalmasabbak a vezetésre. A „jelöltek” közül azokat választják ki, amelyek megfelelő intelligenciával rendelkeznek és jó idegzetűek.

A kutya képzése akkor kezdődik, amikor az legalább 12 hónapos már. Az állatnak kiegyensúlyozottnak kell lennie, nyugodtan kell viselkednie a zajos utcai forgalomban, nem vonhatja el semmi a figyelmét, még más kutyák vagy a közelben tartózkodó macskák sem.

A vakvezető kutyától meg-

követelt munka kívül esik annak életszokásain. Ezért a kiképzők azon vannak, hogy a kutya életét a lehetőségekhez mérten kellemesebbé tegyék annak érdekében, hogy a növendék jó tanítványá váljék.

Általában 6 hetes próbaképzés után a kutyák 60%-a alkalmatlannak bizonyul és kiesik. Azután elkezdődik az egyéni képzés, melynek időtartama a kutya képességeitől függ. A legalkalmasabbakat két hónap alatt képezik, a többiek képzése négy vagy hat hónapot vesz igénybe.

A kutyaképzésnek nincsen semmiféle titka. Alapvető dolgok a vak ember iránt érzett szeretet és a kutyába vetett hit. A kiképzőnek elsősorban nagyon türelmesnek kell lennie és jó gyaloglónak, mert a kutyával együtt mindennap hosszú kilométereket fog megtenni. A kiképzésben az erőszak alkalmazása helyett elégséges csupán a következetes utasítás, és megvan a kívánt eredmény. Az erőszakkal képzett kutya gyorsabban hozzászokik, hogy vezesse vak gazdáját, a képzése így kevesebbe kerül, viszont sokkal könnyebben felejtetheti el az egész munkaprogramot.

A gyakorlás idején a kutyára a pórázon kívül speciális hám kerül. Így az állat megtanulja, hogy megkülönböztesse a szolgálatra eső időt attól, amikor szabad. A hám a vak számára lehetővé teszi, hogy

előre megérezze a kutya mozgulatait.

Amíg szolgálatban van, a kutyának nem szabad félelmet mutatnia, nem szabad ugatnia, felugrania az emberekre vagy a gazdájára, vagy annak lába közé furakodnia, hogy meg ne botoljon benne.

A vakvezető kutya képzése teljes egészében helyzetfelismerő képességének fejlesztésére irányul. Olyan helyzetekbe hozzák, amelyekből magának kell kikerülnie. Speciális tanpályákon akadályokat állítanak, különböző szinteken levő járdákat alakítanak ki, tócsákat képeznek, korlátokat helyeznek el. Amikor a kiképző nekiütődik egy ilyen korlátnak, akkor elesést imitál. A kutya fokozatosan megtanulja, hogy megálljon a járda szélén, hogy kikerülje a tócsákat, hogy megkeresse az átkelés pontos helyét, figyelje a többi gyalogos mozgását, összhangban haladjon a gazdája lépéseivel, lassítson, amikor lejtős terephez ér, ne kanyarogjon feleslegesen, ne húzzon erősen, és legyen segítségére az elesett embernek, amikor az fel akar állni. A vakvezető kutyának elég sok kiutat kell ismernie minden bonyolult helyzetből.

Az iskolák többségében úgy tartják, hogy a nők jobb kiképzők. Szakmájukat általában évekig tanulják. A kutyakölykök gondozásával kezdik. Ha ezen tevékenységüket már eredményesen végzik, a leendő kiképzők először még segédeként működnek közre. Csak pár év elteltével engedik meg, hogy maguk képezzenek ki kutyákat. Akkor viszont már an-

Kiss János

Az akupunktúráról

Az ősrégi kínai gyógyító eljárás, az akupunktúra, az utóbbi évtizedben kezd teret hódítani a Kínán kívüli világban is. Kínában a tudomány, így az orvostudomány is egészen más gondolkodásmódon épült fel, mint az európai (vagy mondjuk úgy, a modern?) tudomány. Ennek megfelelően igen nagyok az eltérések a tudományos fejlődés egyes állomásai között is.

Akárhogy is fejlődött ki a kínai orvostudományban az akupunktúra, egy bizonyos, semmiképpen sem valamiféle primitív empirizmus talaján.

A kínaiak évszázadokkal Haevey felfedezése előtt már ismerték a vérkeringést: megkülönböztettek aktív véredényeket (artériákat) és passzív

véredényeket (vénákat). Tudták, hogy a szív úgy működik, mint egy pumpa, és többé—kevésbé tisztában voltak a tüdő szerepével is. Ismerték a hormonok fogalmát, sőt tudták, hogy a mellékvesekéreg működése valamilyen formában kihat a férfiak szexuális életére, s valamiféle védelmet nyújt az ízületi betegségekben is.

Hogy az akupunktúra hány száz, helyesebben: hány ezer éves, nem tudjuk. Állítólag az i. e. 3. évezredben uralkodott Huang-ti, a „Sárga Császár” találta fel. Arról azonban biztos tudomásunk van, hogy i. e. 500-ban már magas fejlettségi fokon gyakorolták a kínai orvosok.

Akkoriban kőből készült tű-

ket használtak, s ahhoz, hogy ezek a tűk olyan finomak legyenek, hogy fájdalom nélkül lehessen velük szúrni, legalább több száz év tapasztalata kellett.

A kőből készült tűket később természetesen felváltották a bronzból, majd az ezüsből és az aranyból készített tűk, míg manapság rozsdamentes acél az anyaguk. Az akupunktúras kezelés céljaira csakis speciális formájú, súlyú és különleges, rugalmas acélból készült tűket használnak. A tűk száma pedig a kezelés céljától függ. A „látványos” hatás (ha pl. a kezelés célja fájdalom vagy viszketés megszüntetése) általában 10—20 perc után jelentkezik.

Szervezetünk agytrösztje

Ahhoz, hogy megérthessük az akupunktúrát, előbb meg kell ismerkednünk — ha nagyon vázlatosan is — az idegrendszer működésével, s akkor érthető lesz a kínai orvosok tanítása. Az idegrendszer építő kövei az idegsejtek. Ezeket egymással, de más sejtekkel is, az idegszálak kötik össze. Ezek az összeköttetések két irányúak: egyrészt a „területről”, a perifériáról szállítják az információkat a legmagasabb agyi központok felé, másrészt közvetítik annak utasítását a terület felé. Az utasítások eredményei pl. a különböző mozgások.

Vannak azonban olyan szerveink, izmaink, amelyeknek működése, mozgása ugyan szintén a központi idegrendszer ellenőrzése, koordinálása

nak a felelőssége is rájuk hárul, hogy eldöntsék, melyik kutyát melyik vak ember kapja.

A kutyával a vaknak úgy kell éreznie magát, mintha az állat olyan lény lenne, ami minden veszélyt jelez. A kutya és a gazdája között biztos kapcsolatnak kell lennie. Ez az oka, hogy a vakoknak is részt kell venniük egy nem is rövid ideig tartó tanfolyamon, a képzés helyén. Az első három nap folyamán kialakítják az ember—kutya kettősöket. Csak akkor lehet jó választást végezni, ha az elosztandó kutyák száma legalább kétszerese a vakokénak.

Az elején a gazdák a tanpályát járják be a kutyával. Ha ezzel a feladattal már jól boldogulnak, kimennek a városba, a kiképző kíséretében. A legvégén a kutya és a vak maga indul el. A leggyakrabban ez egy rendkívül szívélyes barátság kezdetét jelenti.

A vakvezető kutya visszaadja a vak ember aktivitásának nyolcvan százalékát. Ezért érthető, hogy a vakoknak a négy lábú társaikról szóló elbeszélései tele vannak mély szeretettel és hála érzéssel.

Dr. Rajna Georgieva:

A „Zari” („Hajnalok”) c. bolgár vakügyi folyóirat 1986/7-es számából fordította: Vojtkó Gábor.

alatt áll, de működésük akaratunktól független. Elhatározásunktól, akarattunktól függ, hogy pl. gyorsan vagy lassan menjünk, leüljünk vagy felálljunk, de pl. akaratunktól független a szív működés szerepe vagy a bélműködés, a vérnyomás, ereink átmérőjének a változása stb.

Az ezeket az életjelenségeket szabályozó, összehangoló idegrendszert, mivel az étellel, a létezéssel összefüggő dolgainkat szabályozza, vegetatív idegrendszernek nevezzük. Ennek két ága van: A szimpatikus és a paraszimpatikus. Ezek egyensúlyát, vagy az egyensúly valamilyen irányba való eltolását — a beérkező információk alapján — a vegetatív központok szabályozzák.

Az idegrendszeren belül az ingervezetés alapján véve elektromos úton történik. Ha egy vagy több idegsejt ingerületbe jut, akkor elektromos árammal töltődik fel. Ezt az elektromosságot az idegszálak vezetik tovább. Ahol az idegszál végződik, ott kialakul az ingerület. A fájdalom döntő fontosságú inger, amelyik jelzi, hogy a szervezetet belülről vagy kívülről veszély fenyegeti.

A fájdalmat kiváltó inger — ez az inger származhat a szervezeten kívülről (pl. sérülés) vagy belülről (pl. vesegörcs, érgörcs) — kifejti hatását a megfelelő idegvégződésekre, az úgynevezett fájdalomérző receptorokra, majd az inger továbbhalad a központi idegrendszer felé.

A fájdalom ingert vezető idegrostok lehetnek velős hü-

velyűek és velős hüvely nélküliek. A fájdalom érzést az agyba továbbító rostok kötegekbe rendeződnek, s túlnyomó többségükben az agy „előszobának” (talamusznak) nevezett részében végződnek. Innen — további átkapcsolódás után — jut az inger az agykéreg adott területeire.

A fájdalom érzést vezető rostok egy kisebb csoportja azonban a talamuszból egyenesen a vegetatív idegrendszer központjába fut be. Ezért kísérik a fájdalmat jóformán azonnal vegetatív idegrendszeri változások: izzadás, elsápadás, vérnyomáscsökkenés stb. Az ingerületvezetés átkapcsolása nem egyszerűen elektromos úton megy végbe, hanem az idegvégződéseken bizonyos anyagok szabadulnak fel, ezek közvetítik, vezetik át a következő idegpályára az ingerületet.

Ha az inger erőssége bizonyos „küszöbérték” alatt marad, akkor küszöb alatti ingerről beszélünk. Nem vált ki pl. fájdalmat a csiklandozás. Itt az érző idegeket olyan alacsony szintű inger éri, hogy az inger visszajelzése az agyban még nem jelez fájdalmat.

Az ingerküszöb, s ez nagyon fontos tény, nemcsak népek, tájak, de egyénenként is nagyon különböző, sőt ugyanannál az egyénnél ugyanazon ingerrel szemben is változó. Változik a napszakokkal, de megváltoztatja a belső elválasztású mirigyek vagy a vegetatív idegrendszer állapota, sőt a fáradság, az idegesség vagy a kimerültség is. Ezek általában csökkentik az ingerküszöböt.

Minél alacsonyabb az ingerküszöb, annál kisebb inger vált ki, már a fájdalmat. Ugyanakkor önuralommal, szoktatással emelhetjük saját ingerküszöbünket.

A két egység tana

A kínai orvostudomány alapelve a „két időritmus” volt. Bizonyos, hogy amikor ezt a tant kifejllesztették, a természet megfigyeléséből indultak ki: az éjszakára nappal, a télre nyár következik, s ez a körforgás örök. Ezt a természet-tudományos megfigyelést átvitték az emberre. Hiszen nagyon jól megállapítható az alapvető életjelenségek (szívverés, légzés, alvás—ébren lét) ritmikus, szakaszon váltakozása is. Épp így a táplálékfelvétel és a salakanyagok ürítése, a nyugalom és a tevékenység stb. is bizonyos ritmust követ.

Így alakult ki a két egység tanítása. Ez a mi tudásunk szerint tulajdonképpen kb. a szimpatikus—paraszimpatikus idegrendszer tevékenységének felel meg. Ők Yangnak és Yinnek nevezték (lásd: 1. táblázat).

1. táblázat

A kettős egység elve

YIN	YANG
nyugalom	tevékenység
gyengeség	erő
retrakció	expanzió
intraverzió	extraverzió
hideg	meleg
sötét	világos
éj	nappal
nőies	férfias

A kínai orvosok a szervezetnek öt—öt alapvető belső és külső tevékenységi körét határozták meg a két egységen belül. A belső körhöz tulajdonképpen az tartozott, ami elsősorban a test belsejében játszódik le: a szív működés, a légzés, a veséken belüli vizelet-elválasztás (tehát nem az ürítés) stb. A külső körben zajlott le az emésztés, a felszívódás, a vizelet és a széklet ürítése. A belső kör irányítását a Yin, míg a külsőt a Yang végezte. Hogy tanaik még jobban közelítsenek a természeti törvényekhez, a tíz tevékenység körét még kettővel bővítették, így az megegyezik az év tizenkét hónapjával és a nap tizenkét órájával (a kínai óra két európai órának felelt meg).

A kínai orvostudomány szerint, ha a Yang—Yin rendszer egyensúlya megbomlik, azaz valamelyik nagyobb energiára tesz szert, s elnyomja a másikat, akkor alakul ki a betegség. Így, ha a belső tevékenység felgyorsul, akkor a külső lelassul, vagyis a Yin erősödik meg; a mi orvosi fogalmaink szerint szimpatikus túlsúly alakul ki. Ha pedig a külső tevékenység (a mi paraszimpatikusunk) jut túlsúlyra, akkor a Yang kerül az előtérbe.

Az energiák áramlása

A mi fogalmaink, helyesebben tudásunk szerint: a külvilági ingereket, a külvilágról szóló információkat az érző idegek viszik a központ felé. A kínaiaknál rendszerint ezt

a feladatot a „drómia” látja el (2. kép). Energiájának egy részét minden tevékenységi kör a test felszínén „tárolja”, hogy annak segítségével fogja fel az információkat, azaz érzékelje a külvilági változásokat. Ezeknek az energiáknak az áramlása a drómia vonalakon megy végbe. (A drómia vonalak már szoros kapcsolatban állnak az akupunktúrával.) Ezek az anatómiailag meg nem határozható vonalak a testfelszínen futnak, mégpedig a tizenkét tevékenységi körnek megfelelően, két—két, Yin és Yang drómia vonal fut párhuzamosan. Ezek neve: peridrómia.

Csak a legutóbbi évek kutató munkája során állapították meg (Európában is), hogy a feltételezett peridrómia helyén a bőr ellenállása — a környező területhez viszonyítva — csökkent. Erre az elméletre épült fel a kínai orvostudomány. Ebből vonta le terápiás következtetéseit. A teljességhez azonban az is hozzátartozik (annál is inkább, mert erről az akupunktúra iránti lelkesedés mellett alig esik szó), hogy a kínai orvostudományban az akupunktúra egyenlő, de legalábbis közel egyenlő szerepet játszott a moxibusztó, vagyis az égetéssel való kezelés is. Persze nem volt ez valódi égetés, hanem — elsősorban — a különböző anyagokból készített, az európai orvostudományban is ismert és évszázadok óta használt köpölyöző edények alkalmazása, forró állapotban.

A kínai köpölyöző harangok bambuszból, kerámiából vagy üvegből készültek. A harang

belsejének felmelegítése négy, pontosan előírt módon történhetett, s történik ma is. Egyébként a megfelelő esetben a megfelelő akupunktúras pontokra helyezik a szívó harangokat. Ez a gyógyító eljárás azonban nálunk is ősidők óta ismert, de nem vált divattá. Pedig a kínai tanítás szerint ez a módszer is alkalmas majd annyiféle tünet, betegség enyhítésére, gyógyítására — a fájdalomcsillapítástól a koleráig —, mint az akupunktúra.

Egyes esetekben speciális égetési—akupunktúras pontokat — ha nem is égettek el, de — direkt hőhatással is kezelték. Erre a célra speciális anyagból készített kis, ujjhegynyi harangocskákat vagy inkább kúpokat használtak. A meggyújtandó kúpok száma épp úgy változott a kezelés céljától függően, mint az akupunktúras kezelés során a beszúrandó tűk száma. Az akupunktúras pontok peridrómia vonalak bizonyos pontján vannak, minden szervnek más és más helyen. Ugyancsak változik a beszúrási szöge és mélysége is.

A túlsúly korrigálása

A kínai orvostudomány a legtöbb betegség okát vagy a Yang, vagy a Yin túlsúlyában látja. Yang-túlsúly esetén a következő tünetek uralkodnak: fájdalom, izomgörcsök, vérbőség egyes területeken, pszichés vagy szervi túlműködések. Ying-túlsúlyt pedig hipofunkciók, bénultságok, szervi elégtelenség jellemzik.

A gyógyítás tehát egyszerűen az egyensúly helyreállítása. Yang-túlsúly esetében az akupunktúrás kezelés lényegében ahhoz hasonlítható, amikor a túlpumpált autógumiból egy tűszúrással leengedik a többletlevegőt, vagy egy régebben Európában szokásos kezelési módhoz hasonlítunk: olyan, mint egy vértelen érvágás (köpölyözés). Ezzel szemben, ha a Yin-túlsúlyt akarjuk megszüntetni, akkor a Yang rendszerbe energiát kell bejuttatni. Ezt a célt a tűk melegítésével (vagy forogatásával) érik el a kínai orvosok.

Mind Kínában, mind világszerte folytak — és még ma is folynak — azok a kutatások, amelyeknek célja az akupunktúrát elhelyezni a biztos természettudományos ismeretek talaján. Mind az akupunktúrával, mind a moxibusztióval kezelendő betegségek, tünetek sora azonban a kórtan hatalmas, nagy területét öleli fel. Közöttük számos olyan indikációt találni, amelynek eredményes kezelése nem biztosan jobb gyógyszerrel, tehát a hagyományos kezelési móddal. Nehezen érthető, hogy milyen módon lehet eredményes az akupunktúrás kezelés az egyes bakteriális fertőzésekben, kolérában, béldaganatos betegségekben, süketiségben, maláriában, menstruációs zavarokban, hogy csak az indikációk egy részét említsük.

A nyugati orvostudományban a legkiterjedtebben tartós fájdalomcsillapításra és bizonyos, úgy nevezett „steril” (tehát nem kórokozók által előidézett) gyulladások kezelésére

alkalmazzák az akupunktúrát; ide tartozik az idült gyulladások egy része is.

Arra korábban már rámutattunk, hogy maga a fájdalom milyen bonyolult idegi—biokémiai történések eredményeképpen jön létre. Ebben a bonyolult mechanizmusban az idegrendszer fizikai úton történő befolyásolása segíthet bizonyos esetekben a beteg állapotán. Még az akupunktúra szélesebb körű elterjedése előtt (kb. 30 éve) dolgoztak ki amerikai orvosok az úgy nevezett „küszöb elméletet”. Ennek lényege, hogy ha a talamuszba vezető idegkötegekben a gyorsan, elsődlegesen nem a fájdalom érzést továbbító, vastagabb idegek állandó, lassú ingerület alatt állnak, akkor ezek gátolják a vékony, lassan csak a fájdalmat vezető rostokat. Feltételezik, hogy az akupunktúrás tű is állandóan lassú ingerületben tartja a fájdalomvezető rostokat, így gátolja a fájdalomvezetőket.

Feltételezhető az is, hogy akupunktúrás kezeléskor nagyobb mennyiségben szabadulnak fel az agyban olyan anyagok, amelyeket a szervezet maga termel, és amelyek a nagy kéreg megfelelő receptoraihoz kötődve mérsékelik, csillapítják a fájdalmat.

Ezek mind feltételezhetők, de mindeddig kétségbevonhatatlan bizonyítékok, hogy ez valóban így is történik, nem állnak rendelkezésre.

A nyugati orvostudományban a fájdalmat tünetnek tartják, akként is kezelik; elsősorban a kiváltó okot keresik meg és gyógyítják. Kínában ezzel

szemben a fogfájást is akupunktúrával kezelik.

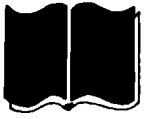
Mindemellett számos olyan, krónikus fájdalommal járó állapot, betegség van, amelyben az alapelváltozás rendezése (pl. ide tartozik még sajnos az ízületi betegségek egy része is) nem mindig oldható meg. Ezekben az esetekben van elsősorban tere az akupunktúrának.

Ugyancsak az újabb kutatási eredmények közé tartozik annak megismerése, hogy ha az agykamrában egy szerotonin nevű, az ingerület továbbításában szerepet játszó anyagot nagyobb mennyiségben kívülről bejuttatunk, a fájdalomküszöb tetemesen megemelkedik. Egyes vizsgálatok azt mutatják, hogy az akupunktúra hatására is emelkedik a szerozetben a szerotonin mennyisége.

A szerotonin, de az ingerület továbbításában részt vevő más természetes anyagok is a vegetatív idegrendszer működésében is „közvetítenek”, azaz annak működését is befolyásolják (serkentik vagy gátolják). Ez magyarázná, hogy az akupunktúra nemcsak fájdalmat csillapít, hanem a vegetatív idegrendszer zavarával járó betegségekben terápiás eredményeket is hozhat.

Ezek a kutatások nem zártultak le. De legfőképpen hiányzik az egyik legfőbb — talán döntő — bizonyíték: mind a mai napig nem sikerült egyértelműen bizonyítani adrómia—peridómia létezését.

Összefoglalva: ma még csak egyet mondhatunk bizonyossággal, azt hogy egy közel öt-

VAK KÖLTŐK VERSEI

VAK SZERZŐK ELBESZÉLÉSEI

Szonda Klára

Ihász-Kovács Éva

Németh László emlékének

A sárgarigók...

„...Mehalt! ...Mehalt! —
 Meghalt...!
 — Nem igaz, súgta az Éj, csak
 alszik”...
 Szemére álmot én teríték,
 csillagokkal-hímzett, heges éggel,
 súgta az Éj. ...Pillái holdsugárból.
 De szemeit nem fogta le a reggel,
 — nézzétek, olyan, mintha élne...
 A sárgarigók majd Hozzá
 énekelnek,
 ha ideérnek, elmesélem nekik,
 milyen volt...
 milyen ha halhatatlan
 dalait róttá papírosra:
 ha alkotott, — elmesélem, —
 jelenünk igazát hogyan, miképpen
 bogozta tűzfonálnak...
 A Nagy Családot, meg Égető
 Esztert...
 Iszony ez! — Ugye, van még?
 Ugye, nem VOLT?
 Az eget, mint fekete zászlót,
 kibontják,
 siránkoznak szüntelen-lobogású
 álmok;
 nap sír, éjszaka sír, felhő-bodzáék
 árnyalják — ne lásson...
 — Meghalt tehát? — kérdez a
 Szél
 csónakodon ne vidd még, Charon!
 Akarom szél fújja arcát,
 akarom, — lásson és kiáltson!
 — Meghalt tehát? — hökken a
 Szél
 és postássapkája messze gurul,
 aranyszó: **ÖRÖKLÉT** világol:
 életműve — visszavonhatatlanul...!

ezer éves eljárás kilépett a
 mágia köréből és gyógyeljárás
 lett. Végző értékét és helyét
 azonban még további kutatá-
 soknak kell meghatározni.

Himpellérek

I.

— Nos, Gordon, megértette
 a feladatát?

— Yes, főnök, tökéletesen!
 Csak még egyet: mennyi lesz
 a stex ezért a kis „útért”?
 Mert erről még nem volt szó és
 azt remélem, maga is belátja,
 hogy csak úgy, a maga szép
 szeméért nem kockáztatom a
 nyakam?

— Ejnye! Micsoda hang ez,
 Gordon?! Nagyon jól tudja,
 hogy itt nem az én „szép sze-
 memről” van szó, hanem egy
 magasabb, azt is mondhatnám,
 magasztosabb célról, ami meg-
 ér némi kockázatot!

— Well. „Magasztos” cél!
 Értem én! De annál inkább ér-
 dekel, mit kapok érte?

— Na persze. Azt előre sejt-
 tettük, hogy maga nem éri
 majd be a visszakapott szabad-
 ságával, pedig az se kutya, há-
 rom évi börtön után...

— Amit ártatlanul sóztak a
 nyakamba!

— Azt én nem tudom, de
 nem is érdekel! Természetesen,
 kap némi kezdő tőkét, mellyel
 ott a szigetvilágban új életet
 kezdhet és úgy elbújhat, hogy
 a kutya se keresi! Tehát, adunk
 magának, mondjuk, ötvenezer
 dollárt.

— Ötvenezret?! Na, ne
 mondja! Ötvenezret! Milyen
 nagylelkűek! A fenébe is! Ha
 nem hallanám, még el se hin-
 ném! De azért hülye mégsem
 vagyok! Ha ez a disznóság
 megérne ötvenezer, nekem

meg megér a nyakam kétszáz-
 ezret! Érti, főnök? Azon alul
 az apámnak se csinálom meg!
 Világos?!

— Hallja, Gordon! Ez már
 sok! Nem fél, hogy visszavite-
 tem a börtönébe, ahonnan csak
 két órája hozattam ki? Micsoda
 hang ez?

— Ugyan! Azt hiszi, meg-
 ijeszt? Visszavitet! Na, bumm!
 És akkor mi van? Legfeljebb
 leülöm még azt a hátralevő két
 évet, békében, nyugalomban,
 és semmit sem kockáztatok! De
 nem küld vissza, mert azért
 annyi becsukott pilótájuk nincs
 mégse, hogy annyira válogat-
 hatna! Szóval: kétszázezer.
 Oké?

— Hm. Hát... Nem nagyon!
 De a fene essen magába, Gor-
 don! Azt remélem, tudja, hogy
 ez zsarolás?

— Nem! Csak üzlet! Én
 adom a nyakam, maguk a sza-
 badságot, meg a pénzt! Nos?

— Jól van. Megkapja. De
 csak az út után!

— Oké! Mehetek?

— Yes. Mivel azonban egy-
 előre se pénze, se szállása, meg
 azt is szeretném, ha itt lenne
 a közelben az indulásig, ezért
 ha megengedi, átkísértetem a
 mi szállodánkba!

Hát persze! Sejtettem, hogy
 nem mázskálhatok egyszerre
 csak úgy, szabadon, mert fél-
 nek, hogy meglógok! Hát bá-
 nom is én kísértessen, ahová
 akar!

— Well. Egy pillanat! Titkár
 úr! Kísértesse mr. Gordont a

szállónkba! Lássák el kívánságai szerint és gondoskodjanak szórakozásáról is! Nos, Gordon, good bye! És ne feledje: holnap délután ismét szolgálatba lép!

— Boldogan, főnök! Good bye!

Az alezredes pár percig me-reven nézett a Gordon és a titkár mögött becsukódó ajtóra, majd a tárcájából kivett egy cigarettát és rágyújtás közben halkan maga elé dűnnyögte:

— Marha... Azt hiszed, kapsz egy fillért is? No, csak higgyed...! Az nem árt senkinek...

II.

Jack Gordon lassan kinyitotta a szemét és álomittasan, lustán nézett a szobában. Tekintetében egy kis értetlenség vibrált: hol is van ő most? Hirtelen mozdulattal felült az ágyban és erősebben megnézte magának az elegáns szobát, de abban a pillanatban már tudta is, hol van? Aha! Hiszen ez már nem a börtöncella! De még mennyire nem az! Hanem egy elegáns luxus szálló roppant kényelmes szobája!

Ámbár... Az ördög se tudja?! Talán ez is börtön, csak szebb, kényelmesebb, mint az a másik, melynek undorító cellájában ébredt még tegnap reggel is, immár harmadik esztenedeje... Itt selyempaplan van az ágyon, nem pokróc, mint amott, a falon tapéta, nem repedezett vakolat, az ablakon pedig csipkefüggöny, vasrács helyett...

Szép, szép, de azért... Gordonnak valahogy nem tetszett a dolog és minél tovább gon-

dolkozott, annál inkább nem! Bár, azt határozottan maga sem tudta volna megmagyarázni magának, mi nem tetszik neki? Mert mi is történt vele?

Voltaképp semmi. Csak annyi, hogy tegnap reggel hirtelen kihozták abból a disznóólból, átöltöztették rendes ruhába, aztán beültették egy autóba, és egy fiatal főhadnagy kíséretében — akit hiába kérdezett, hová mennek — felhozták a sziget fővárosába, itt aztán a már leírt beszélgetés zajlott le egy alezredes közt és ő közte. Előbb azonban az alezredes megbízást adott neki egy repülőútra, mely ma éjjel lesz esedékes. Egy utasszállítógépet kell elvinnie valahová. A pontos célt csak az indulás előtt adják meg! Hát ez az! Itt valami disznóság lesz, mert ha nem, akkor a rendes járat pilótáját küldenék és nem őt rángatták volna ki a börtönből! Vagy talán mégis rájöttek, hogy nem ő volt a bűnös annál a rohadt kényszerleszállásnál? De nem, mert az alezredes nem úgy nyilatkozott. Mindegy, na! Az a fő, hogy elengedjék és megadják a kétszázezret! Azzal itt a szigeteken már kezdhet valamit!

Nohát, hogy is van ez? Aha! Megvan! Valahogy ez nem tetszik, mert túlságosan könnyen megadták azt a pénzt! Vagy keveselték és adtak volna tán még többet is, ha kér? A fene tudja! Piszok egy állapot! Miért adták meg nagyobb huzavona nélkül? Ennyire rá vannak szorulva?

Ide, a hotelbe ismét csak az a hallgatag főhadnagy hozta el a kocsiján. Bekísérte ebbe a

szép szobába és azt tanácsolta, (vagy inkább parancsolta?) pihenjen le.

Ő engedelmeskedett, lefeküdt és már egészen sötét volt, mire felébredt. Gyávaságból, vagy valamiféle menekülési ösztönből, nehogy szembe kelljen néznie a valósággal, hogy újra bezárták, úgy határozott, hogy a szobájában vacsorázik. Csöngelt és vacsorát rendelt. Olyan ételeket hozott a szobapincér, amilyenekről már évek óta még álmodni sem mert. Ettől annyira fellelkesedett, hogy végül pezsgőt rendelt.

Ezt egy gyönyörű, karcsú, szőke szobalány hozta be. A lány vidáman ránevetett és a pezsgőt együtt itták meg. A lány aztán már ott is maradt vele... Most azonban már egyedül volt és ráért gondolkodni, mert előtte volt még az egész hosszú nap, mert az indulás csak késő délután lesz.

III.

— Halló! Mr. Gordon! Elkészült? Indulunk!

— Már? Ja, persze, már négy óra! Maga is velem jön, főhadnagy úr?

— Csak én kísérem.

— Értem. Bár... Azt hittem, az alezredes úr is velem jön, mert azt ígérte, megkapom a részletes utasításokat, mivel tegnap csak nagyvonalakban válaszolt a feladatot.

— Az utasításokat tölem kapja meg! Az alezredes úr nem ér rá ilyen pitiáner ügyekkel soká foglalkozni, ennél sokkal fontosabb dolgai is vannak, elhíheti!

— Pitiáner-ügy? Na hallja! Ha ez a kétszázézer dollár smafu, akkor igazán nem tudom, mi a „nagy” ügy?

— Gondolhatja, hogy nem itt! De ez igazán mindegy magának! Na, szedje magát és gyerünk!

IV.

A hatalmas, fekete kocsi halk, macskadorombolással faltá maga alatt a szürke betont. A volánnál merevarcú, idősebb őrmester ült. Keze könnyed, de nagyon biztos tartásán látszott, nem tegnap kezdte az autóvezetést. Az őrmester mellett vállap nélküli ruhában még egy katona ült, ugyanolyan merev képpel, mint az őrmester. Ő is úgy nézett az útra, mintha csak azt figyelnék, (ha csak azt figyelnék), pedig élesen figyelték a szembefutó vidéket. A rangjelzés nélküli katona jobbkeze a nyitott pisztolytáskáján tartotta, közel a markolathoz, hogy bármely pillanatban kiránthassa fegyverét. Ki ellen?

A sofört és a fegyverest üveg választotta el az utasoktól. Gordon és a főhadnagy kényelmesen hátradőlve cigarettáztak. A főhadnagy, letéve eddigi hallgatagságát, most állandóan beszélt. Hangja halkán, de erőlyesen, ellentmondást nem tűrően pattogott, mivel ő most sem beszélgetett, hanem utasításokat osztott, melyekért Gordon nagy figyelemmel hallgatott, mint jól idomított vadász eb a gazda parancsait.

Arca eleinte csak azt a fajta érdeklődést tükrözte, ami az eddig csak részben ismert feladatnak kijár az olyan ember

részéről, akit egy időre elzárta a külvilágtól, de most egyszerre váratlanul kiszabadulva, új, ismeretlen kalandok felé sodródik.

A főhadnagy szavait hallgatva azonban, arca a nyugodt figyelemből előbb csodálkozásba, majd dermedt félelembe csapott át. Ez a félelem szinte zöld volt az iszonyattól. Keze remegett, ujjai közül csaknem kiesett a cigaretta. Kísérője utolsó szavait csak halkán, valami rettenetes messzeségből hallotta, mert fülében úgy zúgott a vér, mint egy lökhajtásos repülőgép motorja. Így aztán csak a főhadnagy másodszori kérdésére tért magához:

— Megértette a parancsot, Gordon? Na, mi van magával? Nem hallja, mit kérdeztem? Megértette a parancsot, vagy nem?!

Az éles, kemény hang kellemetlenül reszelte Gordon idegeit, de legalább annyira magához tért tőle, hogy válaszolni tudott. Hangja rekedten, halkán buggyant elő összeszűkült torkából:

— Megértettem, főhadnagy úr... De...

— Mi az a „de”? Talán nem tetszik valami?

— Nem! Valóban nem tetszik! Hiszen ez nyílt határsértés! És békeidőben ilyet...

— „Ilyet...!” Milyet? Maga kritizálni meri a felsőbb utasításokat? Épen maga? Akit a börtönből szabadítottak ki?!

— Ahová ártatlanul zártak...! Jobb lett volna, ha otthagynak! Akkor legalább nem hajtának bele ebbe a disznóságba! Mert mi lesz ebből? Az út azon a vonalon,

kész örültség! Mit gondol, „azok” ott lenn, mit csinálnak, mialatt én ott repülök fölötük? Mit gondol, majd virággal dobálnak meg?

— Nem! Barackmaggal! Na, figyeljen rám, Gordon! Elég az ostobaságból! Most pedig, figyeljen, mert közölnöm kell magával valamit: magának mostmár csak két választása van! Vagy repül és akkor megkapja a pénzt, vagy itt, nyomban főbelövetem és bedobatom ebbe a tóba, ami itt kéklik az út mellett és aztán a varjú se károg maga után! Világosan beszéltem?

— Eléggé! Vagy-vagy...! És ha esetleg másfelé „tévednék” a géppel? Mert ha egy „tévedés” megeshet, akkor egy másik is előfordulhat! Na, nem?

— Ezt egyáltalán ne remélje, mert a legkisebb félrekenyarádásra azonnal leszedjük!

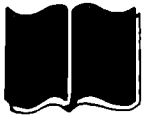
— Értem... Akkor repülök! Talán mégis megúszom... Ez a kisebbik rossz részemre... Csak még egyet: üres géppel kel repülnöm, vagy utasaim is lesznek? Remélem, nem?

— Ne remélje, mert lesznek! Erre ugyan nem vagyok köteles válaszolni magának, de mivel úgylis meglátja őket, hát megmondom: kétszázötven rabot szállít X. szigetről Y. szigetre.

— Úristen! Még ez is! Ha ezt tudom, nem kétszázötven, hanem kétmilliót kérek!!!

— Elég lesz az magának éppen, amit kap! Ezzel részemről a tárgyalást befejeztem!

A főhadnagy ezzel visszacsúszott szokott némaságába. Rágyújtott egy újabb cigarettára és rá sem nézve többé

Gordonra, unott képpel bámult kifelé a kocs ablakán, bele a lassan leszálló alkonyatban feléjük száguldó, hegyes-völgyes tájra.

Már egészen rendesen besötétedett, mire megérkeztek egy repülőterre, mely egyáltalán nem volt kivilágtva, és ezért sem a fekvését, sem a nagyságát nem lehetett megállapítani. Ez a tény egyáltalán nem tetszett Gordonnak, de szólni már nem mert, mivel a hosszú út, meg az itteni baljós sötétség, elvette a bátorságát. Ezért csak magában szitkozódott: „Az ördögbe is! Ezek a marhák mit képzelnek, hogy viszem én fel sötétben ezt a nagy dög gépet? Még jó lesz már, ha még felszállás közben kitöretik a nyakamat! Ámbár, talán jobb is lenne... Az a kiugrás útközben... Hát, az ugyan nem sok jót ígér...!”

A főhadnagy, mintha csak megsejtette volna gondolatait, halkán ismét beszélni kezdett, miközben a gépkocsi, letompított reflektorokkal, nesztelenül siklott egy hatalmas, fekete tömeg mellé:

— Ez itt a gépe! Ne féljen, mert a felszálláshoz kap majd elég fényt! És most tessék! Itt van két boríték, egyik vastagabb, a másik vékonyabb. A vékonyabbat a felszállás után egy órával, nyissa fel! Ebben van a végső, legfontosabb parancs. Természetesen, addig tartsa a legpontosabban az általam már az úton megadott irányt és sebességet! Érti?

— Yes! És a másik boríték?

— Azt majd csak a földetés után nyithatja fel! Egy kis pénz van benne, amivel el-

juthat a megbeszélte helyre, meg a cím is benne van, ahol a kétszázézet felveheti! De, ismétlem, ezt csak a földetés után nyithatja ki! Oké? Na, akkor szálljunk ki, felmegyek magával a gépbe!

— Oké, mehetünk! Csak ezt a sötétséget utálok! Az utasaim?

— Már bent ülnek! Na, hiszen már! Pár perc múlva indulnak!

Gordon az ideges égtől elszoruló torokkal, de engedelmesen követte a másikat. Kezével megtapogatta a zsebében lapuló borítékokat és ettől kissé megnyugodott, mert a nagyobb, a sajátját, eléggé vastagnak tartotta ahhoz, hogy megfelelő mennyiségű pénzt sejtessen benne. Szóval, mégsem akarják becsapni, mert pénz már legalább már adtak!

Felmásztak a vezetőfülkébe, ahol csak egy egészen halványfényű égő világított és a műszerfal foszforeszkált kísérteties, zöld fénnel. Gordon meglepetten nézett körül:

— A kollégáim hol vannak? Még nem jöttek meg?

A főhadnagy elővette legbarátságosabb mosolyát. (Valahogy így vicsooroghat a farkas a báránnyal:)

— Nincsenek kollégái, kedves Gordon! Ez egy teljesen modern gép, tökéletes automatikával és ezen csak egyetlen emberre van szükség, ez pedig maga lesz! Most mit vág ilyen ijedt képet? Higyje el, ezzel az okos masinával többre megy egyedül, mintha lenne még magával öt-hat ember, akik valami esetleges kellemetlen szituációban talán még pánikba is

esnének! Ebben a gépben tökéletesen megbízhat!

— Értem... Itt és így, legfeljebb csak én eshetem pánikba! Szavamra, nem rossz!

— De maga nem fog pánikba esni! Annál a bizonyos kényszerleszállásnál se tette!

— Aztán mégis lecsuktak!

— Ugyan, hagyja már ezt! Szabadon van, nem? És itt nem lesz kényszerleszállás! Csak úgyesen!

Gordon dühösen megrántotta a válát. De mit tehetett? Tudta, visszaút már nincs! Még egyszer szétnézett a fülkében, mely egyre visszataszítóbbnak tűnt előtte több emberre méretezett tágasságával. Lassan magáracsatolta a pilótaülésen heverő ejtőernyőt, miközben igyekezett csak a vastag borítékra gondolni, mert úgy érezte, az az egyetlen biztos kapocs, ami még a Földdel, az étellel összeköti...

Beült a helyére, beszíjazta magát és ránézett a műszerfalra. A műszerek látása régi, nagyszerű repülések kellemes emlékét idézte fel benne és kezdett kissé megbékélni a helyzettel. A főhadnagy gyorsan búcsúzott és kiszállt a gépből. Gordont hirtelen elkapta a „repülőház” és ezért észre sem vette, hogy a tiszt nem nyújtott kezét. Amikor egészen magára maradt, megborzongott kissé, de aztán összeharapta a fogát és már csak a gépre figyelt. Pár pillanat múlva éles reflektorfények gyulladtak ki és nagyszerűen megvilágították a messzeségbe futó kifutópályát. Gordon megragadta a kormányt, gázt adott, mire az eddig csak halkán duruzsoló mo-

torok felbőgtek, a nagy gép megremegett, majd az indítójelre lassan gurulni kezdett a betonon...

Az idő ólomlábakon cammogott, miközben a repülés zavartalanul folytatódott. Gordont egyelőre elfoglalták a felszállással járó teendők, majd egy darabig maga a repülés. Az idő múlásával és a repülés zavartalanságával egyenes arányban nőtt az idegessége. Maga se tudta, mi baja, de az idegei egyre jobban vibráltak... Zavarta a magány és egyszerre eszébe jutott: vajon, kik lehetnek az utasai? Valóban börtönből börtönbe vitetik őket? De egyszerre ennyit? És miért? Mi ez a nagy titokzatosság? Már maga az útvonal is! Ez a légifolyosó túlságosan is keskeny! A fene essen ebbe az egészbe! Itt valami nagy-nagy disznóság van! De mi?

Karórájára nézett: öt perc múlva tíz óra... Lassan kihúzta zsebéből a kisebb borítékot, melyet pontban tízkor kellett felbontania. A mutató a tizenkettesre csúszott, Gordon feltépte a borítékot és kivette a zizegő papírt, szétnyitotta és káprázó szemmel olvasta a kurtá parancsot:

„22 h 10 p-kor derékszögben Délre fordul és tartja az irányt, minden körülmények közt!”

Gordon elfehéredett, homlokát előntötte a hideg verejték, reszkető ajakkal motyogta:

— Délre, derékszögben? Lehetetlen! Már itt is majdnem tiltott területen járok... Délre fordulni? Kész öngyilkosság! És ha nem teszem? Akkor le szállás után kapnak el és az se

lesz sokkal jobb... Hogy az a búbanatos...! Megteszem! Legfeljebb, ha valóban meleg” lesz, megfordulok! De, hogy mire jó ez? Mit akarnak?

Megrázta a fejét és amikor a jelzett idő elérkezett, lassan, vonakodva ugyan, de ráállt a parancsolt irányra. Keze remegett kissé, de a gép így is kezesbáránnyként engedelmessékedett.

Már ismét egyenesben volt és a motorzúgáson keresztül nem hallotta azt a halk, finom kis kattanást, melyet a kormányszerkezet adott... Már éppen félórája repült zavartalan, amikor a gépen váratlanul, egyszerre minden fény kialudt. Mi ez? Gordon megrökönyödve kapta fel a fejét, keze megkereste a zölden villogó műszerfalán a kapcsolót, (mert ennek foszforeszkálása megmaradt) de hiába csavarta meg egyszer, kétszer, sokszor, a fény nem gyulladt ki... A férfit tetőtől-talpig kiverte a verejték, kétségbeesetten nézett körül, de csak a vak, fekete éjszakát látta maga körül, meg a gép ablakán bevilágító, közömbös, hidegfényű, távoli csillagokat...

Gordon félelme egyre nőtt, mert az eddig csendes utastér felől zajt, kétségbeesett kiáltásokat hallott. Azok is félnek ott, a sötétben... Szegények!

Ösztönösen a kormányhoz kapott: hát nem! Ebből elég volt! Ő bizony visszafordul, míg észre nem veszik! Legfeljebb bezárják a börtönbe, de már az is jobb lesz, mint itt vásárra vinni a bőrét!

A kormány azonban meg

sem moccan! Bármit próbált, nem ért semmit! Egy pillanatig dermedten ült, mert egyszerűen nem volt képes felfogni, mi történhetett? A gép kormányozhatatlan! Repül bele a vesztébe, kétszázötven emberrel a fedélzetén... De ő nem lesz a kétszázötvenegyedik, mert egyszerre megértett mindent: az egész fekete disznóságot, mellyel ezt az utat kitervezték! Na, nem! Ő ebből kiszáll! mindegy, hol ér talajt, csak el innen! A többi szerencsétlen már úgysem tud segíteni... De, ha földet ér, világgá kiáltja ezt az aljasságot!!!

Felugrott, felrántotta az ajtót, egy pillanatig hallgatta a motorok bőgését, majd előredőlt és kilépett a mélységbe...

Agya élesen, tisztán működött. Számolt húszig és akkor megrántotta az ejtőernyő zsinórját. A jólismert, kemény rántás azonban elmaradt... Csak a szél vágott az arcába egyre erősebben, a mind gyorsabbá váló zuhanástól...

Ekkor szakadt fel torkából a végső felismerés kétségbe esett halálordítása:

— Becsaptak... Gyilkos gazemberek!!!

A kiáltást csak a tátott-torkú éjszaka hallotta, mely közömbös nyugalommal nyelte magába áldozatát...

A gép pedig vak és süket kísértetként repült tovább, a távolban pedig egyszerre feltűnt három vadászgép, messzevörösrel jelzőlámpákkal...

Portré egy kiállítás nyomán

1986. október 10—31-e között a VGYOSZ budapesti székházában egy érdekes kiállítást tekinthettek meg az oda-látogatók. A megnyitóról már hírt adtunk.

A meghívón, a kiállítók egyikéként, Garamvölgyi Eszter kéziszövé nevét olvashattuk. Kit és mit is takar ez a név? Egy nehéz sorsot, vasakaratot és példamutató életet.

A fiatal Eszter ruházati eladói szakmunkásként fejezte be iskoláit, majd munkába állt. A különféle kézimunkázásokhoz mindig kedve, s nem utolsó sorban tehetsége volt. Varrt, hímzett, kötött. Élte a fiatalság mindennapi életét.

Majd 21 évesen nyakába szakadtak a betegségek. Ezek következtében hatalmas csatát kellett vívnia azért, hogy elfogadja és elfogadtassa önmagát, s hogy emberek közé merjen menni.

„Aki másokat legyőz az erős, aki önmagát az hatalmas” — tartja egy kínai közmondás, ami Eszterre igazán érvényes lehet.

Am ekkor még jól látott, s a leszázalékolás mellett különböző bedolgozásokkal tartalmassá tudta tenni életét. Kézügyességének nagy hasznát vette, s a munkában örömét is meglelte. Emellett pedig 1977-ben levelező tagozaton az érettségít is megszerezte. Ugyanakkor a pár éve „megszerzett” betegség a mélyben alattomo-

san munkálkodott és ennek 1983. végére a látása is áldozatul esett.

Ekkor egy pillanatra kicsúszott lába alól a talaj. El sem tudta képzelni, hogy 29 évesen, vakon mit is kezdhet magával.

Családja és barátai féltő szeretettel vették körül, de megoldást ők sem találhattak számára. Az élet legnehezebb pillanataiban mindig magunk vagyunk, s ebben a helyzetben is Eszternek magának kellett megtalálnia a kivezető utat, amihez a kisebb vagy nagyobb közösségek támogatása erőt adhat.

1984 tavaszán Eszter a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjának hallgatója lett. A tanfolyamon igen sok hasznos ismeretet szerzett, melyek új élethelyzetében sok könnyítést adtak, de a legfőbb segítséget az jelentette, hogy rádöbrent: nincs egyedül. Sok-sok hasonló társat talált, s együtt a gond, a fájdalom is kisebbé vált. A tanfolyamon ismerkedett meg a kéziszövé alapjaival is. Örömet adott neki ez a tevékenység, s önbizalmát növelte, hogy vakon kis terítőket, könyvjelzőket is el tud készíteni. Sőt, a fantáziáját is megmozgatta a szövé!

A VERCS-et elvégezvén a Felnőttkori Látássérültek Baráti Körének lett a tagja. Megtalálta azt a közösséget, ahol jól érzi magát, ahol hasonló sorsú társak veszik körül, s ahol a problémákat nyíltan és

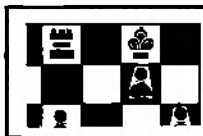
őszintén meg lehet beszélni. Sok biztatást kapott ettől a kis közösségtől ahhoz is, hogy komolyan kezdjen a szövéssel foglalkozni. Kísérletezések és a gyakorlati munka során olyan szintre emelkedett a „szövé tudománya”, hogy félve ugyan, de eszébe jutott, hogy kisiparos legyen.

A Baráti Kör pedig megerősítette ebben a hitében, s segítséget nyújtott ahhoz, hogy az álomból valóság legyen.

Ma már, mint kisiparos szövi a szebbnél szebb asztali és fali futókat, a párnákat, a tarisznyákat, az újságtartókat, stb., hogy másoknak örömet szerezzen, s hogy fejlessze esztétikai érzéküket és ízlésüket. A látó emlékek és a fantázia segítségével alkotja meg a különböző színek összhangját, amik a finom gyapjú anyagából árasztják felénk a meleget és a természetességet.

1986. október 10-e nagy nap volt életében: első és remélhetőleg nem utolsó kiállításának megnyitója. Izgatottan várta a legfőbb kritikuskok, a látogatók véleményét munkáiról. A vendégkönyv tanúsága szerint sokakat ámulatba ejtett és sokaknak nyújtott követendő példát ahhoz, hogy az élet legmélyebb megpróbáltatásain is úrrá tudjon lenni az ember, emberhez méltó módon.

Bartha Zsuzsanna

TÁLOSI FERENC EDZŐ

II. Csörgőlabda Világbajnokság Hollandiában

A Vakok Nemzetközi Sport-szövetsége az 1986. évi csörgőlabda Világbajnokság megrendezésével a holland Rokkantak és Mozgáskorlátozottak Sport-szövetségét bízta meg. A rendezők a holland rokkantsport központjában, Roermondban fogadta a világ legjobbjait.

A magyar csapat részvételét a Világbajnokságon az OTSH biztosította teljes anyagi támogatásával. Csapatunk az 1985. évi Európa-bajnokság után nagy lelkesedéssel és szorgalommal készült az újabb feladatra. Legjobb játékosaink januártól folyamatosan vettek részt hazai és nemzetközi tornákon, amelyek a világbajnokságra való felkészülést igen eredményesen szolgálták. Csapatunk a világbajnokságon példásan helytállt és csak az utolsó lépcsőn bukott el éremközelben, melyre pedig játékunk alapján mindenképpen rászolgáltunk volna. A nem lebecsülendő igen tisztas világbajnoki hatodik helyezésünk mellett tovább erősödött a csapat erkölcsi egysége, helytállása és erőnlétével messze megelőzte a legtöbb európai válogatott csapatot is.

Csapatunk október 13-án 12,30-kor utazott el a Ferihegyi repülőtérrel, hogy Amsterdam érintésével Roermondba érkezzen a késő délutáni órákban, ahol a szervezőbizottság tagjai vártak ránk és szál-

*A bolgárok elleni mérkőzés után, amikor bejutottunk a hatos döntőbe.
Álló sor balról jobbra: Tálosi Ferenc edző, Dinya Imre, Dénes József csapatvezető*

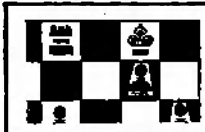
láshelyünkre kísérték. Szállásunk Roermond külterületén egy gyönyörű fenyveserdő közepén elhelyezett bungalow tábor volt, ahol egy különálló konyhával, társalgóval, kandallóval felszerelt kétszintes nyaralóházban kaptunk elhelyezést. A csapat mellé delegált diáklányok gyorsan eligazították szálláshelyünket és a jól felszerelt hűtőszekrényből kiadós estebédet varázsoltak a fiúk számára.

Az este folyamán információkat is kaptunk a rendezőktől a résztvevőkkel, az edzéslehetőséggel, valamint a helyi közlekedéssel kapcsolatosan. Csapatunk az elhelyezkedés után könnyű gimnasztikus edzésen vett részt a bungalow tá-

bor százéves fenyőfái alatt, majd másnap délelőtt labdás edzést is tartottunk a szervezési központ egyik tornatermében.

A csapatvezetés edzés után technikai értekezleten vett részt, ahol a rendezők a legfontosabb tudnivalókról tájékoztattak bennünket.

A Világbajnokság megnyitója október 14-én este 18 órakor kezdődött a Jo Gerishalban, mely egyben két másik kisebb terem mellett a Világbajnokság döntőinek színhelye is volt. Csapatunkat az a kitüntetés érte, hogy az ünnepélyes megnyitón nagy közönség és az IBSA hivatalos képviselői előtt nyitómérkőzést játszhattunk az 1987. évi európa baj-

nokságot rendező Anglia csapata ellen.

A Világ bajnokság résztvevői:

A. csoport

1. Hollandia
2. Dánia
3. Ausztria
4. Olaszország
5. Lengyelország
6. Izrael
7. USA
8. Ausztrália
9. Belgium

B. csoport

- Finnország
NSZK
Franciaország
Kanada
Anglia
Bulgária
Egyiptom
Jugoszlávia
Magyarország

A szervezők a Világ bajnokság selejtező mérkőzéseinek két csoportba és a csoportokon belül körmérkőzésekkel döntötték el a csoportokon belüli sorrendet.

Az A és B csoport 1.—3. helyezett csapatai a hatos döntőben újabb körmérkőzéseken döntötték el a világbajnokság 1.—6. helyezéseit.

A magyar válogatottat az alábbi játékosok képviselték: Farkas Ferenc jobbhátvéd, Szabó András középjátékos (center), Nagy István balhátvéd, Németh László jobboldali és Dinya Imre baloldali hátvéd cserék. A csapat edzője Tálosi Ferenc, a csapatvezető Dénes József volt.

Alló sor balról jobbra: Hajnal Sándorné, Hajnal Sándor követségi tanácsos, Szabó András csap. kap., Farkas Ferenc, Nagy István, Dénes József, csapatvezető

Ülő sor balról jobbra: Tálosi Ferenc edző, Németh László Dinya Imre és a csapat holland kísérei

A magyar csapat sorsolása a selejtező körben:

Október 14-én 20,30 óra
Magyarország—Anglia
nyitó mérkőzés

Október 15-én 11,00 óra
Magyarország—Kanada

Október 15-én 14,00 óra
Magyarország—Franciaország

Október 15-én 18,30 óra
Magyarország—NSZK

Október 15-én 20,30 óra
Magyarország—Finnország

Október 16-án 9,30 óra
Magyarország—Irán (elmaradt, Irán csapata a világbajnokságtól visszalépett)

Október 16-án 20,00 óra
Magyarország—Jugoszlávia

Október 17-én 10,30 óra
Magyarország—Egyiptom

Október 17-én 12,30 óra
Magyarország—Bulgária.

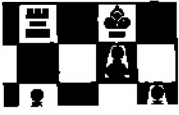
Mint, korábban is említettem, csapatunkat az a megtiszteltetés érte, hogy az ünnepélyes megnyitást követően a holland és nemzetközi delegátusok előtt, beleértve az IBSA teljes vezérkarát, mérkőzhettünk Anglia csapata ellen. A fiúk nehezen tették túl magukat a megnyitó szép és igen hangulatos pillanatain, jobban szerettek volna másnap, kisebb közönség előtt játszani. A tét nagy volt, melyet ma mindnyájan tudunk és azt is, hogy győzelemmel nemzetközi tekintélyünket is növelhetjük.

20,30 óra
Magyarország—Anglia 3:0 (2:0)

A magyar csapat: Farkas Ferenc, Szabó András, Nagy István. Cserék: Németh László és Dinya Imre.

A magyar csapat eredményei Anglia ellen:

1983-ban Koppenhaga—Greve

Európa bajnokságon 1:0
Európa bajnokságon 0:0
1985-ben Olsztyn Lengyel.

A két csapat a lámpaláztól és a közönség biztatásától zajos teremben nehezen lendült játékba. Az angolok szokásukhoz híven keményen, összehangoltan védekeztek. A magyar csapatot a kezdeti megilletődöttség után a támadójáték jellemezte. Farkas Feri 2 perc 50 másodpercnél kissé kivárt, majd óriási lövéssel — mely kissé jobbról balra csavarodott — bevette az angolok védelmét. A túl korán kimozduló középjátékos lábai között vágódott a labda az angol kapuba. Nagy taps, vezet Magyarország csapata. Támadnak az angolok is. Először Nagy Pisti, majd Szabó és Farkas hárit „életveszélyes” labdákat. Az angolok keményen lőnek, de szerencsére nincs a labdáikban semmi „trükk” csak egyeneseket gurítanak, erre pedig fel vagyunk készülve. Nehezen múlik az idő, de végül is 5 perc 25 másodpercnél ismét Farkas Feri „téveszti” meg az angol védőket. Labdája először kissé jobbra, majd a félpályától irányát változtatva balra kanyarodik. Ez már sok az angol védőknek, a csapat az első hangra kiindul a labdára, de a labda a hátuk mögött a hálóban pihen csak meg. Két gólt lőttünk az első félidőben és a közönség is „szeret” már bennünket.

A második félidőben taktikai csere következik: Farkas Feri pihen, helyette Németh Laci védi a magyar kaput.

Németh Laci alig hogy be-

Záróünnepségen a magyar csapat táblájával

állt, gólt lő az angoloknak. Ezután „lehúztuk a rólót” és ki védekeztek a mérkőzés hátralévő részét. A magyar csapat nagy közönség siker közepette legyőzte Angliát és győzelemmel rajtolt a Világbajnokságon. A nagy feszültség és az izgalom már messzire szállt, mindenki nevetett, örült és készült az újabb csatákra.

Október 15. szerda

11,00 óra
Magyarorsz.—Kanada 3:1 (3:0)

A magyar csapat: Farkas Ferenc, Szabó András, Nagy István. Cserék: Németh László és Dinya Imre.

A magyar csapat eredménye Kanada ellen:

1984-ben New-York Olimpia
1984-ben New-York Olimpia 1:1

A két csapat legutóbb 1984-ben a Mozgássérültek I. olimpiai játékain találkozott egymással New-Yorkban. A magyar fiúk egészséges önbizalommal telve léptek pályára tengerentúli ellenfelek ellen. Az első percek nehéz mérkőzést ígértek. A csapatok felsorakoztatták fegyvertáruk tak-

tikai kincseit, de az eredmény csak döntetlenre állt a félidő közepéig. 4 perc 34 másodpercnél Farkas Feri nagyszerűen csavart labdája utat talált a kanadai fiúk között és a hálóba „surrant”. Vezetünk. A következő lövést Nagy Pistának osztotta le Szabó Bandi. Nagy Pista eddig keveset vállalkozott lövésre, de most mindent beleadott. Hosszú átlós labdája a kanadai balhátvéd mellett, a kapufát is érintve vágódott a hálóba. 10 másodperc alatt két gólt lőttünk. Újabb 10 másodperc múlva, 4,46 mp-nél Farkas Feri növelte a gólok számát. Már 3 gólunk van és mi még nem kaptunk egyet sem. És a félidő végéig már az eredmény nem változott.

A második félidő elején Nagy Pisti még a góljának örült, amikor a hetedik másodpercben a kanadai balhátvéd lövését „bezacskozta”. Nagy Pisti szemmel láthatóan elindult a „lejtőn”. Csere következett: Nagy Pistát Dinya Imre váltotta fel a balhátvéd helyén.

A második félidőben az eredmény már nem változott. Mindnyájan örültünk a szép győzelemnek és készültünk a franciák ellen.

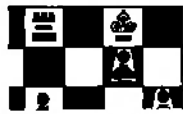
14,00 óra
Magyarorsz.—Franciaorsz. 8:1 (6:0)

A magyar csapat: Farkas Ferenc, Szabó András, Nagy István. Cserék: Németh László és Dinya Imre.

A magyar csapat eredményei Franciaország ellen:

1981. Fulda NSZK Európa-bajnokságon 15:0

1985. Olsztyn, Lengyelország Európa-bajnokságon 7:0.

Csapatunknak ez a mérkőzés igazán nem jelentett nagyobb megerőltetést egy kiadós edzőmérkőzésnél.

Nagy Pista már a 57. másodpercben „csengetett” a francia fiúknál, majd ezt követően az egész csapat felváltva rángatta a képzeletbeli francia csengőt. Így 1,07 mp-nél Szabó, 2,58 mp-nél ismét Szabó már másodszer (mert a postás is kétszer csenget), 3,06 mp-nél Farkas Feri, 5,34 mp-nél ismét Nagy Pista „nyomta a gombot”, majd hatodszor az első félidőben a csereként beállt Németh Laci 6 perc 40 mp-nél jelezte, hogy a pályán van.

A második félidő elején Németh Laci ismét erősítette pozícióját és 7 mp-en belül gólt lőtt, majd a 39. mp-ben duplázott. A magyar csapat nyolc gólt ért el a francia fiúk ellen. Dinya Imre Nagy Istvánt váltotta fel a balhátvéd helyén és végig jól védekezett.

Ezen a napon a harmadik mérkőzésünket játszottuk a koraesti órákban. A fiúk pihentek és készültek nagy ellenfelünk, az NSZK ellen, akik 1984-ben kilöktek bennünket az olimpián a hatos döntőből.

18,30 óra

Magyarország—Német Szövetségi Köztársaság 3:0 (2:0)

A magyar csapat: Farkas Ferenc, Szabó András, Nagy István. Cserék: Németh László és Dinya Imre.

A magyar csapat eredményei az NSZK ellen:

1981. Fulda NSZK	
Európa-bajnokságon	1:0
1984. New-York	
Olimpián	2:3

Nagy Pista az ausztrálok kalapjába mesél a „kengurus” fiúnak az autóbuszon

1985. Olsztyn
Európa-bajnokságon 2:5.

Az NSZK csapata éveken keresztül előttünk járt az európai- és világversenyeken. Agresszív támadójátékával és jól szervezett védekezésével a világ élvonalába tartozott. Csapatunk frissen és harcos felfogásban, a kibontakozást egy pillanatra sem engedélyezve letámadta az NSZK csapatát. A meglepett nyugatnémet fiúk már az első félidőben „szétesetek” és kapkodással, sok hibás gurítással rontották az amúgy is esélytelen helyzetüket. Farkas Feri az első félidő 1 perc 38. másodpercében, Nagy Pista — aki ritkán, de nagyon hasznos gólokat tud gurítani, — a 3. percben lőtt megsemmisítő labdát az NSZK hálójába. A második félidőben még Farkas Feri növelte a gólok számát, és az első igazi nagy győzelmünket arattuk a világbajnokságon a nyugatnémet fiúk ellen.

A nap utolsó — negyedik — mérkőzését kissé fáradtan, éhesen, szomjasan és nyugősen játszottuk Finnország csapata ellen.

20,30 óra

Magyarország—Finnország
1:0 (0:0)

A magyar csapat: Farkas Ferenc, Szabó András, Nagy István. Cserére nem került sor.

A magyar csapat eredményei Finnország ellen:

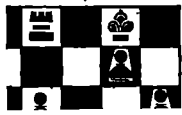
1983. Koppenhága—Greve	
Európa-bajnokság	0:0
1984. New-York	
Olimpia	6:4
1985. Olsztyn	
Európa-bajnokság	2:1
1986. Budapest	
Irisz Kupa	1:1

Finnország csapata évek óta részt vesz valamennyi európai és világversenyen kisebb-nagyobb sikerrel. A magyar válogatott eredményei finn barátainkkal szemben számunkra jó és ezeket a hagyományokat igyekszünk is megőrizni. A finn válogatott már a budapesti IRISZ Kupán bizonyította, hogy komolyan készülnek a világbajnokságra, hisz csapatunk a Nemzeti Sportcsarnokban csak döntetlenre mérkőzött az igen jól játszó finn válogatottal.

A finnek elleni mérkőzés nagyon nehéz volt és fáradtságos. Farkas Feri az első félidőben 5 perc 48 másodpercnél „préselte” be a finnek kapujába az egyetlen és győzelmet jelentő gólt. Ezt a mérkőzést csak elfelejteni szabad.

Október 16. csütörtök

A kora reggelre tervezett Magyarország—Irán mérkőzés elmaradt, mert az Iráni Iszlám Köztársaság csapata általunk nem ismert okból visszalépett

a világbajnoki küzdelmekről.

A fiúk a délelőtti órákat pihenéssel töltötték és nagy sétát tettünk a bungalow tábor környékén található ősfenyvesben. Ebéd után rövid labdás edzést tartottunk az információs központ egyik tornatermében, majd ezt követően Roermond közeli nevezetességeivel ismerkedtünk. Este a jugoszláv válogatott várt bennünket a Jo Geris Hall-nak nevezett tornacsarnokba.

20,00 óra

Magyarország—Jugoszlávia

0:3 (0:2)

A magyar csapat: Farkas Ferenc, Szabó András, Nagy István. Ezen a mérkőzésen cserére nem került sor.

A mérkőzést utólag elemezve mindnyájan tudjuk, hogy ezen a mérkőzésen taktikai hibát követett el a szakvezetés. Kezdeti sikereinken fellelkesülve győzni szerettünk volna déli szomszédaink ellen, de ez egy kétértelmű kapkodásba, erőlködésbe fulladt.

A magyar csapat eredményei Jugoszlávia ellen:

1984. New-York

Olimpia 0:3

1985. Olsztyn

Európa-bajnokság 1:0

Európai-bajnoki döntőben 0:1

Csapatunk az első gólt a 2. perc 39. mp-ben kapta büntetődobásból, a második gól a 4. perc 42. mp-ben esett az első féldőben.

A második féldő 3. perc 27. másodpercében eldőlt a mérkőzés sorsa. A jól védekező jugoszláv csapatnak játékosaink képtelenek voltak gólt lőni.

Október 17. péntek

A csütörtök esti Jugoszlávia elleni mérkőzés nyomasztóan hatott a csapatra és a szakvezetésre is. Így nem lehet Egyiptom ellen készülni, hisz ez végzetes lenne a magyar csapat számára. A fiúk megpróbálták a szakvezetők segítségével felejtetni a fiaskót, de látszott az arcokon, hogy egy jó sorozat után nagyon rosszul esett mindenkinek a vereség. Az Egyiptom elleni mérkőzésre a „győztes” mezeket vették fel a fiúk, bár azok már többszörösen is megértek a mosásra.

10,30 óra

Magyarország—Egyiptom

0:1 (0:1)

A magyar csapat: Farkas Ferenc, Szabó András, Nagy István. Cserére nem került sor.

A magyar csapat eredménye

Egyiptom ellen:

1984. New-York

Olimpia 0:2

Ezen a mérkőzésen a második taktikai hibát követtük el. Támadójátékot kezdeményeztünk, holott mindenki előtt ismeretes volt az a tény, hogy Egyiptom az Olimpián 1984-ben egyetlen gólt sem kapott, míg a világbajnokság első nyolc fordulójában is csak csupán egyet.

A szervezőbizottság a magyar csapat vezetését kérte, hogy 9 órára fáradjon be az információs központba, mert látogatót kapunk Hágából, a magyar Nagykövetségről. Hajnal Sándor elvtárs követségi tanácsos 10 órakor érkezett meg az információs központba és ezt követően azonnal indultunk

a Sportcsarnokba, amely csak néhány percre volt. — A csapat taktikát és felállást elmondani már nem volt időm, így a pályára a szokásos kezdő csapat lépett és támadni, gólt lőni szerettünk volna. Helyesebb lett volna — mint később többször is sikerrel alkalmaztuk — az a felállításunk, amikor a jobbhátvéd helyén Németh Laci védekezett és a legnehezebb ellenfelek ellen is eredményesen „bekkeltünk”.

Az egyiptomi csapat egyetlen gólját védekezési hibánkból érte el, egy gyenge pattogó labdával lepték meg a csapat jobbhátvédjét, aki lendületesen kicsúszott a labdára. Bár várt volna még egy kicsit és akkor biztosan hátrítani tudta volna. Most Farkas Feri a saját „trükkjének” áldozata lett, ő is így szokta csavart labdáival „gyufáért küldeni” az ellenfeleket. Most ő ment!!

12,30 óra

Magyarország—Bulgária

4:4 (2:3)

A magyar csapat eredményei Bulgária ellen:

1983. Koppenhága—Greve

Európa-bajnokság 0:1

1985. Olsztyn

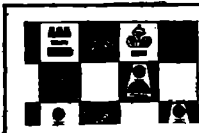
Európa-bajnokság 2:2

Ezen a mérkőzésen dőlt el, hogy melyik csapat jut be a hatos döntőbe.

A magyar válogatott 5 győzelemmel, 15 ponttal a B. csoport 3. helyezettje 18:6 gólaránnyal.

A bolgár fiúk 4 győzelemmel, 12 ponttal a B. csoport 4. helyezettjei 27:16 gólaránnyal.

Ha a csoport utolsó mérkőzését Bulgária nyeri 1:0 arány-

ban is, azonos pontszám esetén az egymás elleni eredmény dönt és Bulgária a világbajnoki döntő hatodik szereplője.

A csapatvezetés és a játékosok megállapodtunk abban, hogy fantasztikus támadójátékkal lepjük meg a bulgárokat. Úgy felgyorsítjuk a játékot, hogy ezzel próbáljuk védekezési hibába hajszolni a bolgárok két szélső háttvédjét, akik rettenetesen gólerős játékosok, de a védekezés terén gyakran hibáznak.

A mérkőzést végignézte és végigszurkolta vendégünk, Hajnal Sándor elvtárs és felesége is. A mérkőzés elkezdődött. Az idegek pattanásig feszültek, már-már a játék akadályozójává vált a merevség, az izgalom.

A 37. másodpercben Nagy István — mint már több alkalommal — sorsdöntő helyzetben gólt lő Zakarievnek. Az idegesség alábbhagy, talán túlzottan is, mert Szabó Bandi 1 perc 14 másodpercnél óriási gólt kap középen 1:1. Hosszú percekig puhítják egymást a csapatok, a játék is kezd kissé színeződni. Egy nagy védés itt, egy szép védés ott. Már nem „törik” el a fiúk a labdát. Szépen gurítják, csavarják, cseleznek. Az 5. percben Farkas Feri csavarja a lövését, hosszan nyúlt utána, a lendületől megroggyan a térde, a labda először a baloldalon csörög, majd elhaló hangon a kibillent középhátvéd mellett a hálóba gurul 2:1. A bolgár fiúknak csak 15 másodperc kell, hogy ki egyenlítsenek és Nagy Pista a sokadik kérésre sem „varrta” be a „Zacskót”. „:”. A bolgár

fiúk kihasználják Pista fiú megingását, alig 20 másodperc múlva újból Nagy Pista mögött zörgött a háló 2:3, a bolgárok javára és ezzel le is telt az első félidő.

A szünetben hűsítünk, ápolunk, fagyasztunk, kötést cserélünk, vigasztalunk, sírunk, nevetünk tehetetlenségünkben, mi a csapat vezetői. A fiúk nyugodtak, pihennek, szemüveget cserélnek és azután érdeklődnek, hogy mennyi idő van vissza. A tartalékok válaszolnak: „egy félidő!!!”.

A második félidő jól kezdődik. Farkas Feri a 3. percben mint már olyan sokszor, puhán csavarja a dögnehez labdát, de a „bogyó” nem engedelmeskedik. A bolgárok már eddig kétszer mentek az „árnyékra” most már vigyáznak, ez a vesztek. Zahariev állva marad, a labda „besétál” a hálóba 3:3.

A bolgár edző időt kér, tépi a szakállát, „megtépi ruháit, hamut hint a fejére” és „csak” arra kéri játékosait, hogy ezt az egy mérkőzést nyerjék meg neki ajándékba az életben utójára. Ezt Farkas Feri nem hagyja, mert alig két perc múlva újabb gólt lő valamelyik bolgár fiúnak. A magyar kispad már nem is látja, ki kapta, elég a játékvezető sípszava is a boldogsághoz, 4:3 a javunkra. De szép itt minden — nyögi el magát Dinya Imre. A magyar csapatnak időt kérünk, vizet kérünk, a fiúktól türelmet kérünk, meg mindent ami belefér egy világbajnoki döntős csapat boldogságába. A másodpercmutató lassan ván-szorog, már csak tíz, kilenc,

nyolc másodperc és vége. A labda a bolgár fiúknál. Zahariev készül, lendül lő. A labda átlósan Nagy Pista felé gurul. Pisti kényelmesen, öregurasan közelít a labda felé, most is a padlóra támaszkodik kézzel, mint régen a Kisintézetben, hogy ne üsse meg magát. A labdának most az egyszer szemé volt, a zacskó nyitva volt — nahát ez meg gól volt. Már kezdésre sincs idő, 4:4 a végeredmény és a bolgár fiúkon kívül mindenki elégedett.

Az első körmérkőzések végeredménye:

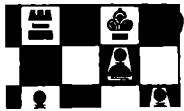
A. csoport

1. USA
2. Olaszország
3. Izrael
4. Ausztria
5. Belgium
6. Lengyelország
7. Hollandia
8. Dánia
9. Ausztrália

B. csoport

- Egyiptom
Jugoszlávia
Magyarország
Finnország
Bulgária
Kanada
Nyugat Németország
Anglia
Franciaország

A csoportokból az 1.—3. helyezettek jutottak be a hatos döntőbe, ahol a csapatok újabb körmérkőzésen döntötték el az 1.—6. helyezések sorsát.

A magyar válogatott csapat eredményei a hatos döntőben:

19,00 óra

Magyarország—USA 0:0

21,00 óra

Magyarország—Izrael 0:0

Október 18. szombat

14,30 óra

Magyarország—Egyiptom 0:0

16,30 óra

Magyarország—Jugoszl. 0:0

19,00 óra

Magyarország—Olaszorsz. 0:1

A magyar válogatott a hatos döntőben derekasan helytállt a világ legjobb csapatai ellen is. A hatos döntő utolsó mérkőzésén Olaszország ellen egyetlen megingás a középhátvéd és a balhátvéd pontján a 2. másodpercben gólt eredményezett az olasz csapat részére, melyet a nagy akarás és stressz hatása alatt kiegyenlíteni már nem tudtunk.

A magyar válogatott a hatos döntőben négy pontot gyűjtött össze, míg a sors szeszélye folytán az 5 pontot gyűjtő Jugoszlávia csapata két vereséggel, két döntetlennel és egy győzelemmel a négyes döntőben legyőzte a világ- és olimpiai bajnok USA csapatát 1:0 arányban, — döntetlenre mérkőzött Izrael és Egyiptom csapatával és világbajnokságot nyert.

Az 1986. évi világbajnokság eredménye:

1. Jugoszlávia
2. Izrael
3. Egyiptom
4. USA
5. Olaszország
6. Magyarország
7. Ausztria, — 8. Finnország,
- 9. Bulgária, — 10. Belgium,
- 11. Kanada, —12. Lengyelország, — 13. Hollandia, — 14. Nyugat-Németország, — 15. Dánia, — 16. Anglia, — 17.

Ausztrália, — 18. Franciaország.

A magyar válogatott statisztikája az 1986. évi világbajnokságról

Játszott mérkőzés	13
Győzelem	5
Döntetlen	5
Vesztett	3
Adott gól	22
Kapott gól	11.

Egyéni teljesítmények:

Gól lövésben eredményes

Farkas Ferenc	11 gól
Nagy István	5 gól
Németh László	4 gól
Szabó András	2 gól

Mérkőzéseken való részvétel:

Szabó András	13 mérkőzés
Nagy István	13 mérkőzés
Farkas Ferenc	9 mérkőzés
Németh László	7 mérkőzés
Dinya Imre	2 mérkőzés.

61 éves, saját jogú nyugdíjjal, kétszobás óbudai lakással, 300 négyszögöl gyümölcsösrel rendelkező özvegyasszony házasság céljából megismerkedne korban hozzáillő, megbízható, gyengénlátó férfival. Érdeklődni lehet az alábbi telefonszámon: 871-357.

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK

FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

70 0834 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor vezérigazgató

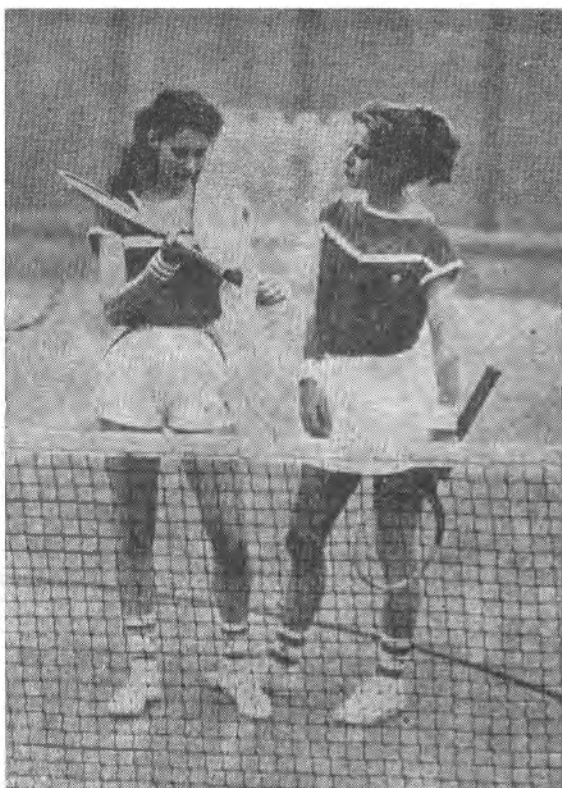
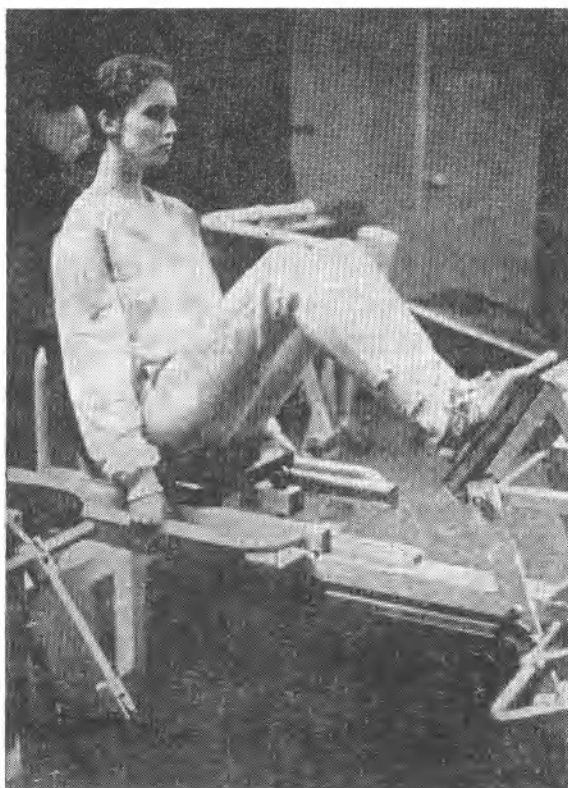
ISSN 0209—6765

*Sport- és
szabadidőruházat*
*Sport- és
szabadidőruházat*
*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR
VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZINES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gardelics Ferenc: Közlekedési rovat

Seres Gáborné: Kulturális rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Seres Gáborné: Női rovat

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

	HÍREK SOMOGY MEGYÉBŐL	1
	A BORSODI KULTÚRCSOPORT ÉLETÉRŐL	2
	ASZÓDI ANTAL SZERZŐTÁRSASÁG, BEMUTATJUK SZONDA KLÁRA SZERZŐTÁRSASÁGAT	3
Barna Zoltán:	ÚJSÁGÍRÓ-TALÁLKOZÓ LENGYELORSZÁGBAN	6
	EGY FONTOS TANÁCSKOZÁSRÓL	9
Dr. Rajna Georgieva:	HOGYAN KÉPEZIK A VAKVEZETŐ KUTYÁKAT	12
Kiss János:	AZ AKUPUNKTÚRÁRÓL	13
Ihász-Kovács Éva:	A SÁRCARIGÓK ... (VERS)	17
Szonda Klári:	HIMPELLÉREK (ELBESZÉLÉS)	17
Bartha Zsuzsa:	PORTRÉ EGY KIÁLLÍTÁS NYOMÁN	22
Tólosi Ferenc:	IL CSÜRGÖLABDA VILÁGBAJNOKSÁG HOLLANDIÁBAN	23